

මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව

2023 ජූලි

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
இலங்கை மத்திய வங்கி
CENTRAL BANK OF SRI LANKA

© ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

ISBN 978-624-5917-48-8

2023 ජූලි 31

පටුන

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව.....	4
සාරාංශය	5
1. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සාරාංශය.....	7
2023 වසරේ පළමු භාගය තුළ පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ	7
2. උද්ධමනය සහ ආර්ථිකයේ ඉදිරි දැක්ම.....	8
2.1 මූලික පුරෝකථන.....	8
උද්ධමනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම.....	8
මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම	12
2.2 පුරෝකථන සඳහා පාදක වන ප්‍රධාන උපකල්පන	13
ගෝලීය පරිසරය.....	13
රාජ්‍ය මූල්‍ය ගමන් මඟ.....	14
2.3 උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්	14
උද්ධමන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්.....	14
ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්.....	15
3. වර්තමාන ආර්ථික තත්ත්වය	17
3.1. උද්ධමනය	17
3.2. මූර්ත අංශය	20
3.3. මුදල් අංශය.....	22
පොලී අනුපාතික	22
දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය	24
මුදල් සහ ණය.....	25
3.4. විදේශීය අංශය.....	29
ගෙවුම් තුලනය	29
විනිමය අනුපාතිකය.....	31
සංචිත වත්කම්.....	32
3.5. රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය.....	34
3.6. ගෝලීය ප්‍රවණතා.....	36
තාක්ෂණික පරිශීෂ්ටය	38

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුව

ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය නමැයි පිළිබඳව ඉලක්කකරණ රාමුවක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කරයි. ආර්ථිකයට එහි විභව වර්ධන මට්ටම කලාපීයව හැකිවන පරිදි මූලික ආර්ථිකයට සිදුවිය හැකි අවහිරතා අවම කරගනිමින්, උද්ධමනය දැනට පවතින ඉලක්කය වන මැද තනි අගයක මැදි කාලීනව ස්ථාවර කිරීම මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අරමුණ වේ.

කෙටි කාලීන පොලී අනුපාතික, විශේෂයෙන් ම මුදල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ මෙහෙයුම් ඉලක්කය වන බර්න සාමාන්‍ය ඒකීය මුදල් අනුපාතිකය, අපේක්ෂිත දිශානතිය කලාපීයව මෙහෙයවීම සඳහා මහ බැංකුව සිය ප්‍රතිපත්ති උපකරණ භාවිත කරයි.

සමාලෝචනයට ලක් කෙරෙන කාලපරිච්ඡේදය තුළ මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ සඳහා පදනම් වූ කරුණු මහජනතාවට සහ අනෙකුත් පාර්ශ්වකරුවන්ට සන්නිවේදනය කිරීම සඳහා මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව සකස් කරනු ලබන අතර, උද්ධමන ඉදිරි ගමන්මග මෙන්ම අනෙකුත් ප්‍රධාන සාර්ව ආර්ථික ප්‍රවණතාවල ඉදිරියේ දී අපේක්ෂා කළ හැකි හැසිරීම පිළිබඳව යම් මාර්ගෝපදේශයක් සැපයීම මෙහි අරමුණ වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ නව මහ බැංකු පනත සමඟ, එම පනතෙන් නියම වී ඇති ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතාවක් සපුරාලීමට මෙම මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම මගින් හැකිවනු ඇත.

මෙය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන පළමු මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාව වන අතර, මෙම වාර්තාව ද්වි-වාර්ෂික පදනමින් ප්‍රකාශයට පත් කෙරේ.

සාරාංශය

2022 වසරේ දී අතිශයින්ම අභියෝගාත්මක දූෂ්කර කාලපරිච්ඡේදයක් පසු කිරීමෙන් අනතුරුව ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය, දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ ප්‍රමාද වී පැවති ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම ඇතුළු සුදුසු සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති නිසි කලට ක්‍රියාත්මක කිරීම හේතුකොටගෙන, ආර්ථිකයේ බොහෝ අංශයන්හි ස්ථාවරභාවයක් පෙන්නුම් කළේය. කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය, 2022 වසරේ අවසාන කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත වාර්තා කළ එහි ඉහළම මට්ටම වන සියයට 70ක පමණ අගයේ සිට 2023 වසරේ ජූනි මාසය වනවිට සියයට 12ක් පමණ දක්වා අපේක්ෂිත වේගයට වඩා වැඩි වේගයකින් අඩු විය. වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 50ක මට්ටමට වඩා ඉහළ ගිය කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය මත පදනම් වූ මූලික උද්ධමනය ද සැලකිය යුතු ලෙස පහළ ගොස් ඇති අතර, යටිතැන් ඉල්ලුම් පීඩන වර්ධනය වීමේ කිසිදු පැහැදිලි සලකුණක් නොමැති බව පෙන්නුම් කරමින් මූලික උද්ධමනය 2023 වසරේ ජූනි මාසයේ දී සියයට 10ට වඩා අඩු මට්ටමකට ළඟාවිය. දැඩි මුදල් සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයන්ගේ බලපෑම ක්‍රියාත්මක වීම, සැපයුම් අංශයේ අවහිරතා ක්‍රමයෙන් පහව යෑම සහ ගෝලීය වශයෙන් මිල පීඩන පහව යෑම මෙන්ම යහපත් සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම, උද්ධමනයෙහි මෙම පහළ යෑම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. නුදුරු කාලයේ දී උද්ධමනයෙහි තවදුරටත් පහළ යෑමක් අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, ඉන් අනතුරුව මිල ස්ථායීතාව සාක්ෂාත් කර ගැනීම සහතික කරමින් මැදි කාලීනව උද්ධමනය ඉලක්කගත මැදි තනි අගයක මට්ටමේ ස්ථාවර වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

මේ අතර, 2023 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සංකෝචනයක් වාර්තා කළ දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්, ලිහිල් මුදල් තත්ත්වයන්ගේ සහාය ලබමින් නුදුරු කාලයේ දී යථා තත්ත්වයට පත්වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, රජය විසින් දැනට ක්‍රියාවට නංවමින් පවතින ආර්ථික වර්ධනයට පිටුබලයක් සැපයෙන ප්‍රතිපත්තිවල සහායෙන් දිගු කාලීන විභව ආර්ථික නිමැවුම් මට්ටම සාක්ෂාත් කරගනු ඇත. එමගින් දේශීය ආර්ථිකයට මැදි කාලීනව තිරසාර මට්ටමේ ආර්ථික වර්ධනයක් අත්කර ගැනීම සඳහා මඟ පාදනු ඇත.

පසුගිය වසරේ දී විශාල පසුබෑමකට මුහුණ දුන් විදේශ අංශය, විදේශ විනිමය ගලා එම් වර්ධනය වීම සහ වැඩි දියුණු වූ ගෙවුම් ශේෂ තත්ත්ව සමඟ ශ්‍රී ලංකා රුපියල ගැක්කීමත් වීමේ සහාය ලබමින් ස්ථාවර වීමේ පැහැදිලි ලක්ෂණ පෙන්නුම් කළේය. ක්‍රමානුකූලව විදේශ සංචිත වර්ධනය වීමත් සමඟ විදේශ අංශයේ අවදානම් බොහෝදුරට පහළ ගොස් ඇත. විදේශ විනිමය ගලා ඒම්වල තවදුරටත් සිදුවන වර්ධනයෙහි සහාය ලබමින් විදේශ අංශය කම්පන සඳහා ඔරොත්තු දීමේ හැකියාවෙන් යුතුව ඉහළ ස්ථාවර බවක් ළඟා කර ගනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වන අතර, වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයන ඉපයීම්, විදේශ ප්‍රේෂණ ලැබීම් මෙන්ම සංචාරක ඉපයීම් ඇතුළුව සේවා වෙළඳාම ඉදිරි කාලපරිච්ඡේදයේ දී සාමාන්‍යකරණය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

අවසාන වශයෙන්, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීම, විදේශ අංශයේ තත්ත්වයන් වැඩිදියුණු වීම සහ දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරීත්වයේ අපේක්ෂිත වැඩිදියුණු වීම, ආර්ථිකයේ ඵලදායී අංශ වෙත

ලබාදෙන ණයෙහි වර්ධනයක් සඳහා හේතු වනු ඇති අතර, එමගින් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ස්ථාවරත්වයට සහ යථාතත්ත්වයට පත්වීමට තවදුරටත් දායකත්වයක් ලැබෙනු ඇත.

පවතින අවදානම් හේතුවෙන් උද්ධමනය සහ මූර්ත ආර්ථික වර්ධනයට අදාළ පුරෝකථන ඉහළ යෑමට මෙන්ම පහළ යෑමට ද හැකියාව පවතී. සමස්තයක් ලෙස, උද්ධමනය සඳහා ඇති අවදානම් කෙටි කාලීනව සමබරව පවතින අතර, මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය කෙටි කාලීන පුරෝකථනවලට වඩා ඉහළ යෑමේ හැකියාවක් පවතී. මැදි කාලීනව, උද්ධමනය සහ මූර්ත වර්ධනය යන ද්විත්වය ම පුරෝකථනවලට වඩා ඉහළ යෑමේ අවදානමක් පවතී.

මෙම වාර්තාවේ අන්තර්ගතය, 2023 ජූලි මස 06 වැනි දින මුදල් ප්‍රතිපත්ති නිවේදනය සමඟ නිමාවට පත්වුණු ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ 2023 ජූලි මාසයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණය වනවිට පැවති දත්ත මත ප්‍රධාන වශයෙන් පදනම් වේ.

1. මුදල් ප්‍රතිපත්ති සාරාංශය

ප්‍රධාන වශයෙන් උද්ධමනය සහ ගෙවුම් ශේෂයේ ඇති වූ පීඩන සැලකිල්ලට ගනිමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2021 අගෝස්තු මාසයේ සිට දැඩි මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයක් අනුගමනය කළේය. 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී උද්ධමනය එහි උපරිම මට්ටමට ළඟා විය. කෙසේ වෙතත්, දැඩි මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල පසු බලපෑම, ගෝලීය වෙළඳ හාණ්ඩ මිල ගණන් පහළ යෑම සහ ඒවා දේශීය මිල ගණන් වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම, විනිමය අනුපාතිකය අතිප්‍රමාණය වීම සහ හිතකර සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම හේතුවෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රමාණයටත් වඩා වැඩි වේගයෙන් උද්ධමනය පහළ ගියේය. ඒ හේතුවෙන් 2023 ජූනි මස සිට මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීම ආරම්භ කළ අතර, 2023 ජූලි මාසයේදී මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය තවදුරටත් ලිහිල් කළේය. මෙමගින් සහ දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ වැඩිදුර පැහැදිලිකිරීමක් ලබාදීමත් සමඟ වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික ක්‍රමයෙන් අඩු වීමටත් මුදල් තත්ත්ව ලිහිල් වීමටත් පහසුකම් සලසනු ලබයි.

මින් පෙර, 2022 වසරේ අග භාගයේ දී, දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් යථා තත්ත්වයට පත්වීමට අවශ්‍ය සහාය ලබා දීම සඳහා පවතින අධික වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මහ බැංකුව විසින් බැංකු සහ මූල්‍ය ආයතන වෙත දැනුම් දෙන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මිල පීඩන ප්‍රමාණවත් ලෙස පහළ යෑමත් සමඟ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ලිහිල් කිරීමට ඇති කැපවීම නැවත අවධාරණය කරමින්, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (ජා. මූ. අරමුදල) සමඟ පැවති පුළුල් සාකච්ඡාවලින් අනතුරුව, විස්තීර්ණ අරමුදල් පහසුකමේ එක් මූලික අවශ්‍යතාවයක් ඉටු කිරීම සඳහා 2023 මාර්තු මාසයේ දී මහ බැංකුව ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 100කින් ඉහළ නංවමින් සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි කරන ලදී.

2023 වසරේ පළමු භාගය තුළ පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ:

2023 ජනවාරි	2023 මාර්තු	2023 අප්‍රේල්	2023 ජූනි	2023 ජූලි
ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික 14.50% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ 15.50% (නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) යන මට්ටමේ පවත්වා ගෙන යන ලදී.	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 100කින් 15.50% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ 16.50% (නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) දක්වා ඉහළ නංවන ලදී.	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික 15.50% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ 16.50% (නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) යන මට්ටමේ පවත්වා ගෙන යන ලදී.	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 250කින් 13.00% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ 14.00% (නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) දක්වා අඩු කරන ලදී.	ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික පදනම් අංක 200කින් 11.00% (නිත්‍ය තැන්පතු පහසුකම් අනුපාතිකය) සහ 12.00% (නිත්‍ය ණය පහසුකම් අනුපාතිකය) දක්වා තවදුරටත් අඩු කරන ලදී.

මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණ මාධ්‍ය නිවේදන සඳහා QR කේතය භාවිතා කරන්න

2. උද්ධමනය සහ ආර්ථිකයේ ඉදිරි දැක්ම

උද්ධමනය සහ මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය පිළිබඳ පුරෝකථන කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින්, 2023 ජූලි මාසයේ දී එළඹුණු මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණයට සහාය දැක්වීම සඳහා මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාර්තාවේ මෙම කොටසෙහි දක්වා ඇත.¹ මෙම පුරෝකථන, 2023 ජූලි මස පුරෝකථන වාරයේදී පැවති දත්ත, උපකල්පන සහ විනිශ්චයන් මත පදනම්ව සිදු කර ඇති අතර, ඒවා මෙම වාර්තාවෙහි මූලික පුරෝකථන (baseline forecast) වශයෙන් සැලකෙයි.

2.1 මූලික පුරෝකථන

2023 ජූලි මාසයේ දී පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ගැනීමේ වාරයේ දී ඉදිරිපත් කළ මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථනවලට අනුව, උද්ධමනය කෙටි කාලීනව අඛණ්ඩව පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරන අතර, මැදි කාලීනව ඉලක්කගත මැදි තනි අගයක මට්ටමේ උද්ධමනය ක්‍රමානුකූලව ස්ථාවර වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ආර්ථික වර්ධනය කෙටි කාලීනව අඩු මට්ටමක පැවතුණ ද, එහි විභව මට්ටම කරා ක්‍රමානුකූලව යථා තත්ත්වයට පත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

උද්ධමනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම

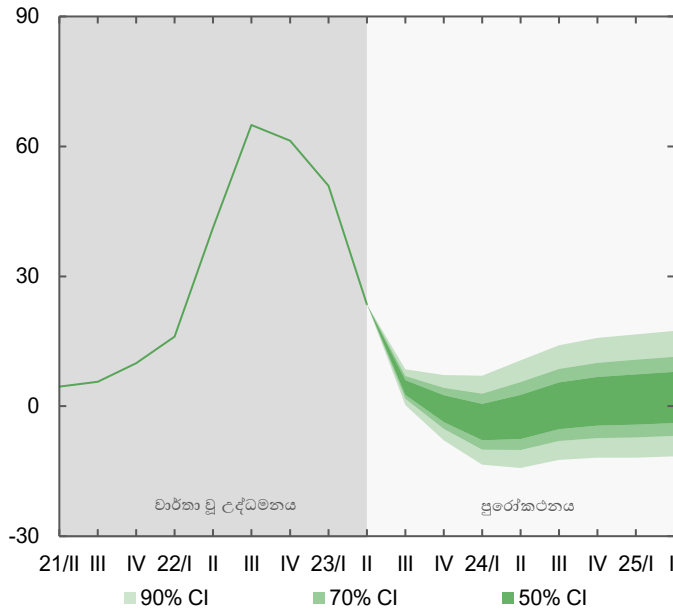
වර්තමාන මූලික පුරෝකථනයට අනුව, උද්ධමනය තාවකාලිකව මැදි තනි අගයක මට්ටමට වඩා පහළ ගොස්, මැදි කාලීනව ඉලක්කගත මට්ටම වටා ස්ථායී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. පුරෝකථනවලට අනුව, මේ දක්වා ගෙන ඇති දැඩි මුදල් සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මතුපිට උද්ධමනය තවදුරටත් පහළ යෑමේ ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරයි. උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහනෙහි දක්වා ඇති පරිදි, උද්ධමනය මැදි කාලීනව මැදි තනි අගයක මට්ටමක් වටා ස්ථායී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාවේ සාර්ව ආර්ථික දර්ශකවල මෑතක දී නිරීක්ෂණය වූ විශාල වෙනස්වීම් හේතුවෙන්, මෙම පුරෝකථනය සඳහා සැලකිය යුතු අවිනිශ්චිතතා පවතී. මෙම ඉදිරි දැක්ම සඳහා දායක වූ සාධක අතර, අපේක්ෂිත මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ගවල බලපෑම ප්‍රධාන වේ. රාජ්‍ය වියදම් අඩු කිරීම සහ බදු වැඩි කිරීම වැනි දැඩි රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ආර්ථිකයට සංකෝචනය වීම සඳහා බලපෑම් ඇති කළ හැකිය. තවද, මූර්ත පොලී අනුපාතිකය සහ මූර්ත සඵල විනිමය අනුපාතිකය ඒවායේ ප්‍රවණතාවලට² වඩා ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් ඇතිවන දැඩි මුදල් තත්ත්ව ද ආර්ථිකය වර්ධනය මත අහිතකර

¹ පවතින දත්ත, ප්‍රධාන විචල්‍ය පිළිබඳ තුදුරු කාලීන පුරෝකථන, ගෝලීය සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සහ උපකල්පන හා විනිශ්චයන් මත පදනම්ව මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සිදු කිරීම සඳහා මහ බැංකුව අර්ධ ව්‍යුහාත්මක සාර්ව ආර්ථික ආකෘතියක් වන කාර්තුමය පුරෝකථන ආකෘතියක් (Quarterly Projection Model-QPM) භාවිතා කරයි. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දළ දේශීය නිෂ්පාදනය පිළිබඳ කාර්තුමය දත්ත නිකුත් කිරීම සමඟ මෙම පුරෝකථන කාර්තුමය පදනමින් යාවත්කාලීන කෙරේ.

² අදාළ විචල්‍යයන්ගේ ප්‍රවණතා කාර්තුමය පුරෝකථන ආකෘතිය තුළ අන්තර්ගත කර ඇති අතර, ආකෘතියේ හැසිරීම සඳහා මූලිකවම දායකවන විචල්‍යයන්හි ප්‍රවණතා මට්ටම්වලට සාපේක්ෂව වන පරතරයන් තක්සේරු කිරීමට ඒවා යොදා ගනී.

බලපෑම් ඇති කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස නුදුරු කාල සීමාවේ සිට මැදි කාලීනව සමස්ත ඉල්ලුම පහළ යනු ඇත.³ කෙසේ වෙතත්, අපේක්ෂිත ලෙස ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත් වීමත් සමඟ ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රමානුකූලව සාමාන්‍යකරණය වී මැදි කාලීනව උද්ධමනය ද ඉලක්කගත මට්ටමේ ස්ථාවර වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

01 රූප සටහන: මතුපිට උද්ධමනයේ පුරෝකථන (කාර්තුමය, කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද.), වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල පුරෝකථන

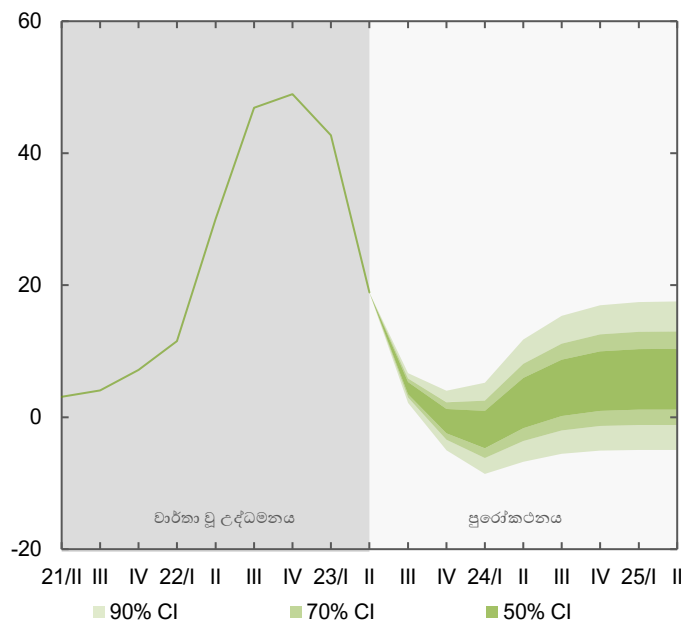
සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ.

පවත්නා දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථික අවිනිශ්චිතතා සහ භූ-දේශපාලනික අර්බුද මධ්‍යයේ වත්මන් පුරෝකථන හා සම්බන්ධ අවිනිශ්චිතතා සාමාන්‍ය කාලයන්ට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතී. සලකන ලද උපකල්පනවල සහ විනිශ්චයන්හි සිදුවන සැලකිය යුතු වෙනස්කම් සැබෑ උද්ධමනය පුරෝකථනය කළ මාර්ගයෙන් අපගමනය වීමට හේතු විය හැකිය. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව මගින් 2023 වසරේ දෙවන කාර්තුව සඳහා දැනට දැනට නිකුත් කිරීමත් සමඟ 2023 ඔක්තෝබර් මස මුදල් ප්‍රතිපත්ති වාරයේදී මැදි කාලීන සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන සමඟ උද්ධමන ව්‍යාප්ති සටහන් (Fan charts) යාවත්කාලීන කෙරෙනු ඇත.

³ කාර්තුමය පුරෝකථන ආකෘතියෙහි, මූර්ත පොලී අනුපාතික පරතරය හෝ මූර්ත ඵලදායී විනිමය අනුපාතික පරතරය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් මුදල් තත්ත්ව දැඩි විය හැකිය. වර්තමාන පුරෝකථනවලට අනුව, ඉහළ නාමික පොලී අනුපාතික සහ පහත වැටෙන උද්ධමනය හේතුවෙන් ඉදිරි ආසන්න කාල සීමාව තුළ මූර්ත පොලී අනුපාතිකය එහි ප්‍රවණතාවය ඉක්මවා යයි. මෙය ඉහළ ණය ගැනීම් පිරිවැය මධ්‍යයේ පරිභෝජන සහ ආයෝජන වියදම් යන දෙකෙහිම අඩු වීමත් සමඟ අඩු ආර්ථික වර්ධනයකට හේතු විය හැකිය. ඒ අතරම, ආකෘතියේ, නාමික විනිමය අනුපාතිකය අතිප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් මූර්ත ඵලදායී විනිමය අනුපාතිකය එහි ප්‍රවණතාවය ඉක්මවා යන අතර, අඩු විදේශීය ඉල්ලුම හේතුවෙන් එය ආර්ථික වර්ධන අපේක්ෂාවන්ට අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකිය.

උද්ධමනයේ සංරචක සලකා බැලීමේදී, ආහාර සහ බලශක්තිය වැනි නිතර මිල උච්ඡාවචන සහිත භාණ්ඩ හා සේවා ඇතුළත් නොවන, ආර්ථිකයේ මූලික ඉල්ලුම් පීඩන මතිනු ලබන පුළුල් මිනුමක් ලෙස සලකනු ලබන මූලික උද්ධමනයේ අඩු වීම මතුපිට උද්ධමනය පහළ යෑම සඳහා සැලකිය යුතු ලෙස දායක වී ඇත. ඊට අමතරව මතුපිට උද්ධමනය පහළ යෑම සඳහා නිතර මිල උච්ඡාවචන සහිත ආහාර උද්ධමනය සහ බලශක්ති හා ප්‍රවාහන උද්ධමනය ද දායක වී ඇත. මතුපිට උද්ධමනය හා සසඳන විට සාපේක්ෂව අඩු වේගයකින් වුවත් මූලික උද්ධමනය ද නිර්-උද්ධමන ප්‍රවණතාවක් අනුගමනය කරයි. පාරිභෝගික මිල දර්ශකයේ (පා.මි.ද.) මූලික උද්ධමනය මැනීමට සලකනු ලබන පැසට් ඇතුළත් නොවන ආහාර, බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන කාණ්ඩවල නිරීක්ෂණය කරන ලද විශාල නිර්-උද්ධමනකාරී බලපෑම මෙම වෙනසට මූලික වශයෙන් හේතු වී ඇත. දැඩි මුදල් හා රාජ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ උද්ධමන අපේක්ෂා පාලනය වීම ප්‍රධාන වශයෙන් මූලික උද්ධමනයේ නිර්-උද්ධමන මාවත කෙරෙහි බලපා ඇත. කෙසේ වෙතත්, වර්ධනය ඉලක්ක කරගත් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් ආර්ථික කටයුතු වැඩිදියුණු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර, එමගින් ආර්ථික වර්ධනය එහි විභවය කරා පැමිණෙනු ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ඉල්ලුම් තත්ත්ව අපේක්ෂිත පරිදි සාමාන්‍ය තත්ත්වයට පත් වීමත් සමඟ, මැදි කාලීනව මූලික උද්ධමනය ස්ථාවර වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

02 රූප සටහන : මූලික උද්ධමනයේ පුරෝකථන (කාර්තුමය, කො.පා.මි.ද., වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල පුරෝකථන

සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ.

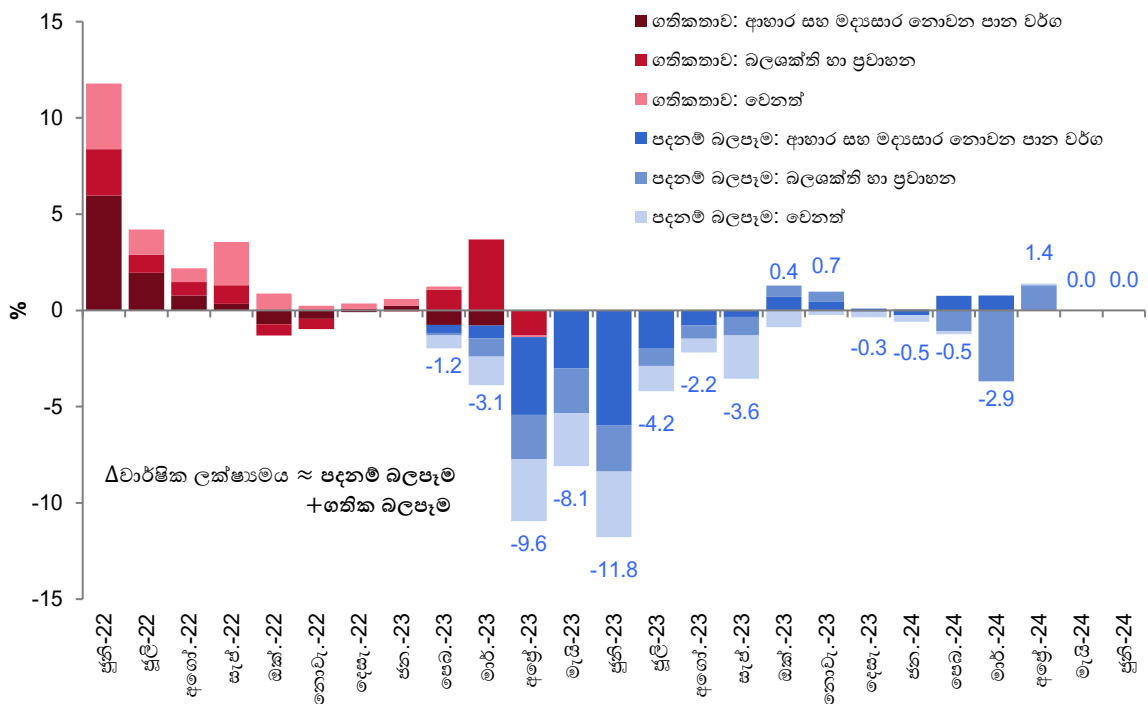
පවත්නා දේශීය හා ගෝලීය ආර්ථික අවිනිශ්චිතතා සහ භූ-දේශපාලනික අර්බුද මධ්‍යයේ වත්මන් පුරෝකථන හා සම්බන්ධ අවිනිශ්චිතතා සාමාන්‍ය කාලයන්ට වඩා ඉහළ මට්ටමක පවතී. සලකන ලද උපකල්පනවල සහ විනිශ්චයන්හි සිදුවන සැලකිය යුතු වෙනස්කම් සැබෑ උද්ධමනය පුරෝකථනය කළ මාර්ගයෙන් අපගමනය වීමට හේතු විය හැකිය.

උද්ධමනය අපේක්ෂිත ලෙස පහළ යෑමට දායක වන අනෙකුත් වැදගත් සාධක අතර, ගෝලීය බලශක්ති මිලෙහි හා ආහාර උද්ධමනයේ අපේක්ෂිත පහළ යෑම ඇතුළත් වේ. එබැවින්, බලශක්ති හා ප්‍රවාහන කාණ්ඩවල මෙන්ම නිතර මිල උච්ඡාවචන සහිත ආහාර කාණ්ඩයේ හිතකර පදනම් බලපෑම නිර්-උද්ධමන ඉදිරි දැක්මට දායක වේ.

උද්ධමන අපේක්ෂා

ඉතිහාසයේ මෙතෙක් පැවති දත්ත සහ මහ බැංකුවේ උද්ධමන අපේක්ෂා සමීක්ෂණයෙන් තහවුරු වන පරිදි මතුපිට උද්ධමනය තනි අගයක මට්ටමේ පැවති කාලවලදී, කෙටි කාලීන මෙන්ම දිගු කාලීන ආයතනික අංශයේ උද්ධමන අපේක්ෂා සමස්තයක් ලෙස තනි අගයක මට්ටමේ පැවතුණු බව පෙනී යයි. පොදුවේ ගත් කල, උද්ධමන අපේක්ෂා සැබෑ උද්ධමනයේ ප්‍රවණතාවය බොහෝ සෙයින් අනුගමනය කර ඇත. 2023 මුල් මාස කිහිපය දක්වා සියලුම කාල පරාස සඳහා වූ උද්ධමන අපේක්ෂා ඉහළ මට්ටම්වල පැවති බව නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වෙතත්, 2023 ජූනි මස සමීක්ෂණ වාරය වන විට සැබෑ උද්ධමනය පහළ යෑමට සමගාමීව සියලුම කාලසීමාවන් සඳහා වූ උද්ධමන අපේක්ෂා ක්‍රමයෙන් පහත වැටුණි. සමීක්ෂණ ප්‍රතිචාරවලට අනුව, ආනයන සීමා ලිහිල් කිරීම, උපයෝගීතා සහ ඉන්ධන පිරිවැය අඩු වීම සහ දේශීය සැපයුම් තත්ත්වයන් වර්ධනය වීම ඉදිරි කාලය තුළ අපේක්ෂිත උද්ධමනය පහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වනු ඇත.

03 රූප සටහන: මිලෙහි ගතික බලපෑම හා පදනම් බලපෑම අනුව උද්ධමනයේ හැසිරීම (කො.පා.මි.ද. මත පදනම්ව, 2021=100)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩල ගණනය කිරීම්

සටහන: උද්ධමනය සාමාන්‍යයෙන් මනිනු ලබන්නේ පාරිභෝගික මිල දර්ශකයෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනසක් (එනම්, වත්මන් මාසයේ මිල ගණන් පසුගිය වසරේ අනුරූපී මාසයේ මිල සමඟ සංසන්දනය කිරීමෙන්) හෝ එහි මාසික ලක්ෂ්‍යමය වෙනසක් (එනම්, වත්මන් මාසය සහ පෙර මාසය අතර මිල ගණන් සංසන්දනය කිරීමෙන්) ලෙසයි. පිළිවෙළින් යෙදෙන මාස දෙකක වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය අතර වෙනස **දළ වශයෙන්** වත්මන් මාසයේ මාසික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය (පිළිවෙළින් යෙදෙන මාස දෙකක් අතර මෙම මිල වෙනස්වීම් ආර්ථික සාධක පිළිබිඹු කරයි) සහ මාස දොළහකට පෙර මාසික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය (මෙය සංඛ්‍යාතමය සාධක පිළිබිඹු කරයි) අතර වෙනසට **සමාන වේ**. පා.මි.ද. භාණ්ඩ පැසෙහි විවිධ භාණ්ඩවල මිල විචලන හේතුවෙන් ඇති වන ආර්ථික සාධක **ගතිකතාව** ලෙස දැක්විය හැකිය. අනෙක් අතට, සංඛ්‍යාතමය සාධක මාස දොළහකට පෙර මිල වෙනස් වීම් මඟින් ඇති වන අතර, එය **පදනම් බලපෑම** ලෙස සැලකිය හැකිය. පදනම් බලපෑම, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය සහ මිල මට්ටම අතර වැරදි වැටහීමට ප්‍රධාන සාධකයක් වේ. උදාහරණයක් ලෙස, පසුගිය වසරේ අනුරූපී මාසය තුළ මිල ගණන් සැලකිය යුතු වැඩි වීමක් වාර්තා කර, පසුව සාපේක්ෂව ස්ථාවරව පැවති මාසයක් සලකා බලන්න. මෙම අවස්ථාවෙහි දී, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය උද්ධමනය පෙර මාසයට සාපේක්ෂව, වත්මන් මාසය තුළ අඩුවීමක් වාර්තා කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, පෙර පැවති මිල මට්ටමට සාපේක්ෂව (මාස 13 කට පෙර) වර්තමාන මිල ගණන් තවමත් ඉහළ මට්ටමක පවතිනු ඇත.

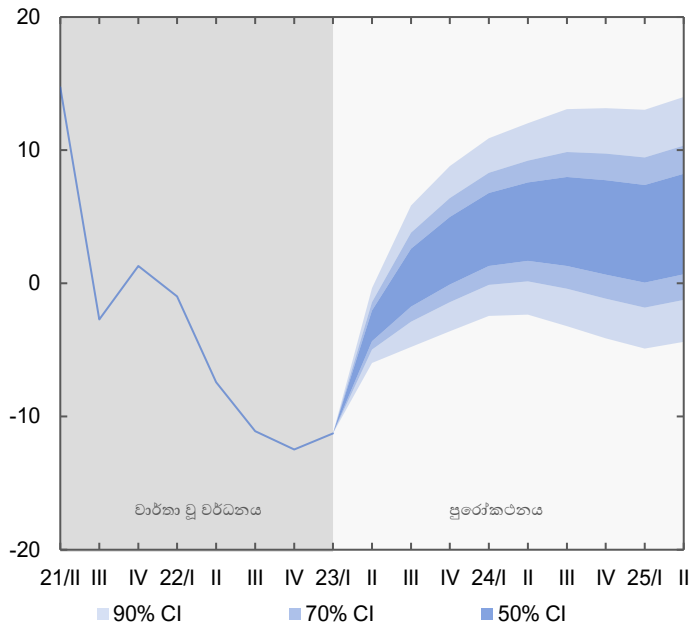
ඉහත රූප සටහන මත පදනම්ව, පදනම් බලපෑම, 2023 දෙවන කාර්තුවේ නිරීක්ෂණය කරන ලද නිර්-උද්ධමනකාරී ප්‍රවණතාවය සඳහා බලපෑ මූලික සධකවලින් එකක් බව පැහැදිලි ය. මේ සඳහා 2022 දෙවන කාර්තුව තුළ දක්නට ලැබුණු සැලකිය යුතු මිල වැඩිවීම් හේතු වී ඇත. ඉදිරි මාසවලදී, සාපේක්ෂව අඩු පදනම් බලපෑම සමඟ එක් වූ අඩු ගතිකතාව උද්ධමනය ස්ථායී කිරීමට දායක වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

මූර්ත ආර්ථික වර්ධනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම

කෙටි කාලීනව මූර්ත ආර්ථිකය සංකෝචනය වීම අඛණ්ඩව සිදුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළද, පසුව ආර්ථිකය ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වනු ඇති බව නවතම පුරෝකථන මගින් පෙන්නුම් කරයි. 2023 පළමු කාර්තුවේ දී අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා අඩු ආර්ථික වර්ධනයක් වාර්තා වූ පසුබිමක, පළමු කාර්තුවට වඩා විශාලත්වයෙන් අඩු වුවද 2023 වසරේ දෙවන කාර්තුවෙහි ආර්ථිකය සංකෝචනයක් වාර්තා කරනු ඇතැයි පවතින ප්‍රධාන දර්ශක සහ ආර්ථික කටයුතුවල සමස්ත මන්දගාමීත්වය මගින් පෙන්නුම් කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, 2023 දෙවන භාගයේ දී ආර්ථිකය ක්‍රමයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. 2023 වසර සඳහා ආර්ථික (මූර්ත ද.දේ.නි.) සංකෝචනයක් අපේක්ෂා කළද, එම සංකෝචනය පෙර වසරට සාපේක්ෂව අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

මැදි කාලීනව ආර්ථිකයේ පූර්ණ ධාරිතා මට්ටම කරා ළඟා වීමට හිතකර තත්ත්ව කිහිපයක් අපේක්ෂා කෙරේ. පළමුව, මුදල් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රමානුකූලව ලිහිල් කිරීම මගින් ප්‍රමාදයක් සහිතව නිමැවුම අඩු වීමේ බලපෑම අඩු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය මගින් ආයෝජන උත්තේජනය කිරීම, පාරිභෝගික වියදම් ඉහළ නැංවීම සහ අවසානයේ දී සමස්ත ඉල්ලුම ඉහළ නැංවීම ඔස්සේ ආර්ථික වර්ධනය කෙරෙහි ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන් අතර ආර්ථික කටයුතුවල දියුණුවක් හට ගනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇති අතර, මෙම වර්ධනය අපනයන වැඩි කිරීම තුළින් දේශීය ආර්ථිකයට ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, දැනට ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය මූල්‍ය ආයතනික ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රයත්න මගින් අපේක්ෂිත රාජ්‍ය අංශයේ කාර්යක්ෂමතාව දියුණු වීම සහ ප්‍රධාන ව්‍යුහාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවට නැංවීම ද මැදි කාලීනව ආර්ථික වර්ධනයට සහාය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

**04 රූප සටහන: කාර්තුමය ද.දේ.නි.යේ වර්ධනයෙහි පුරෝකථන
(%, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය)**

මූලාශ්‍රය: මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩල පුරෝකථන

සටහන: පුරෝකථනයක් යනු පොරොන්දුවක් හෝ බැඳීමක් නොවේ.

නිතර වෙනස්වන ගෝලීය පරිසරය සහ ආර්ථික අර්බුදය තුළ දේශීය ආර්ථිකයේ ඇති අවිනිශ්චිතතා හමුවේ, මූලික පුරෝකථන මත විවිධ ඉහළ යෑමේ හා පහළ යෑමේ අවදානම් ඇති විය හැකිය. මූලික පුරෝකථනයට ඇති අවදානම පිළිබඳ විස්තර “උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්” යන කොටස යටතේ සාකච්ඡා කෙරේ. සලකන ලද උපකල්පනවල සහ විනිශ්චයන්හි සිදුවන සැලකිය යුතු වෙනස්කම් සැබෑ ආර්ථික වර්ධන මාර්ගය පුරෝකථනය කළ මාර්ගයෙන් අපගමනය වීමට හේතු විය හැකිය.

2.2 පුරෝකථන සඳහා පාදක වන ප්‍රධාන උපකල්පන

ගෝලීය පරිසරය

විශේෂයෙන් කලින් වාර්තා කරන ලද තොරතුරු හා සැසඳීමේ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළඳ හවුල්කරුවන්ගේ ආර්ථික කාර්යසාධනය ඔවුන්ගේ විභව නිමවුම් මට්ටම්වලට සාපේක්ෂව නුදුරු කාලීනව වැඩිදියුණු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම ප්‍රගතිය සඳහා විශේෂයෙන් ම ඉන්දියාව සහ චීනය වැනි ප්‍රධාන නැගී එන ආර්ථිකයන්හි ශක්තිමත් වර්ධනය මූලික වශයෙන් හේතු වේ. එක්සත් ජනපද ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතිකය පිළිබඳ Global Projection Model Network (GPMN)⁴ හි පුරෝකථන මගින් පිළිබිඹු කරන ෆෙඩරල් සංචිත බැංකුවේ ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අනුව, මේ වසරේ තවත් එක් වරක් පොලී අනුපාතික ඉහළ නැංවීමේ හැකියාව පවතින අතර 2024 වන තෙක්

⁴ මහ බැංකුව සිය මැදි කාලීන පුරෝකථන සඳහා යෙදවුම් ලෙස GPMN විසින් සකස් කරන ලද ගෝලීය සාර්ව ආර්ථික දර්ශකවල පුරෝකථන භාවිතා කරයි.

ප්‍රතිපත්ති ලිහිල් කිරීමක් ආරම්භ නොකරනු ඇත. මෙම පුරෝකථන අනුව, පෙර පැවති මුදල් ප්‍රතිපත්ති විවරණවලට සාපේක්ෂව බැහැරවීම් සහ ආහාර උද්ධමනය පිළිබඳ ඉදිරි දැක්ම පුළුල් ලෙස නොවෙනස්ව පවතී.

රාජ්‍ය මූල්‍ය ගමන් මග

මූලික පුරෝකථන සඳහා, රාජ්‍ය මූල්‍ය මාර්ගය, පශ්චාත්-ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ තත්ත්වය මත පදනම් වූ පුරෝකථනවලට අනුකූල යැයි උපකල්පනය කෙරේ.

01 සංඛ්‍යා සටහන: රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන් පිළිබඳ උපකල්පන					
ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස	2023	2024	2025	2026	2027
අයවැය හිඟය	8.0	6.4	5.0	4.8	4.5
මධ්‍යම රජයේ ණය	100.0	101.6	103.3	102.2	97.6
ණය පිරිවැය	7.3	7.2	7.3	7.1	6.8

මූලාශ්‍රය: මුදල් ආර්ථික ස්ථායීකරණ හා ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය, ජා.මු.අ. ශ්‍රී ලංකා වාර්තාව, 2023 මාර්තු 20

2.3 උද්ධමනය සහ ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්

උද්ධමනය සහ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධනය යන ද්විත්වයේම පුරෝකථන මූලික පුරෝකථන වලට වඩා ඉහළ යෑමේ සහ පහළ යෑමේ අවදානම් පවතී. අනපේක්ෂිත පරිදි ආර්ථික තත්ත්වයන් වෙනස්වන අවස්ථාවක දී, මහ බැංකුව විසින් සුදුසු ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාත මාර්ගය තක්සේරු කිරීම නව තත්ත්වයන්ට අනුකූල වන පරිදි සංශෝධනය කරනු ඇත.

උද්ධමන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්

උද්ධමනය පුරෝකථන වලට වඩා පහළ යෑමේ අවදානම් සලකා බැලීමේ දී, විශේෂයෙන් ම ජනතාවගෙන් එල්ල වන බලපෑම් හමුවේ විනිමය අනුපාතිකය අතිප්‍රමාණය වීමේ ප්‍රතිලාභ දේශීය මිල මට්ටම් කලා වඩාත් හොඳින් සම්ප්‍රේෂණය වීමක් සිදු විය හැකිය. තවද, පොහොර බෙදා හැරීම තවදුරටත් නිසියාකාරව සිදු වීම සහ ආනයන සීමා කිරීම් හේතුවෙන් බලපෑමට ලක් වූ අංශ යථා තත්ත්වයට පත් වීම මගින් සැපයුම් තත්ත්වයන් වේගවත් ලෙස යථා තත්ත්වයට පත් වීම; ජනතාවගේ මිල දී ගැනීමේ හැකියාව පහළ යෑමේ දිගු කාලීන බලපෑම; ගෝලීය වෙළඳ හාණි මිල ගණන් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා ඉක්මනින් ලිහිල් වීමේ හැකියාව; මෙන්ම ගෝලීය බැහැරවීම් මිලෙහි සහ විනිමය අනුපාතිකයෙහි හිතකර විචලනයන් හේතුවෙන් ඉන්ධන මිලෙහි සිදුවිය හැකි පහළ යෑමක් නිර්-උද්ධමන ක්‍රියාවලියට ධනාත්මක ලෙස දායක විය හැකිය.

ඉන්ධන මිලෙහි පහළ යෑම හා අනුකූලව එහි බලපෑම භාණ්ඩ හා සේවාවල මිල ගණන් වෙත නිසි පරිදි සම්ප්‍රේෂණය නොවීම; අපේක්ෂිත රාජ්‍ය මූල්‍ය මාර්ගයෙන් සිදු වන විනැන් වීමක්; ආනයන සීමා හා ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ සම්බන්ධ ක්‍රියාමාර්ග ලිහිල් කිරීම මෙන්ම ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්තියයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස විනිමය අනුපාතිකයෙහි සිදුවිය හැකි අවප්‍රමාණය වීමක්; ආනයන සීමා ඉවත් කිරීම සහ මුදල් තත්ත්ව ලිහිල් කිරීම මධ්‍යයේ ආනයනික භාණ්ඩ සහ ණය ලබා ගැනීමේ ඉහළ යෑමක් හේතුවෙන් අපේක්ෂිත මට්ටමට වඩා වේගයෙන් ඉල්ලුම යථා තත්ත්වයට පත් වීම; සහ ආහාර උද්ධමනය මත ඉහළ පීඩනයක් ඇති කිරීමට හේතුවන කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයට අහිතකර ලෙස බලපෑ හැකි අයහපත් කාලගුණික තත්ත්වයන් යනාදී හේතුවෙන් උද්ධමනය මූලික පුරෝකථන වලට වඩා ඉහළ යෑමේ අවදානම් ඇති විය හැකිය.

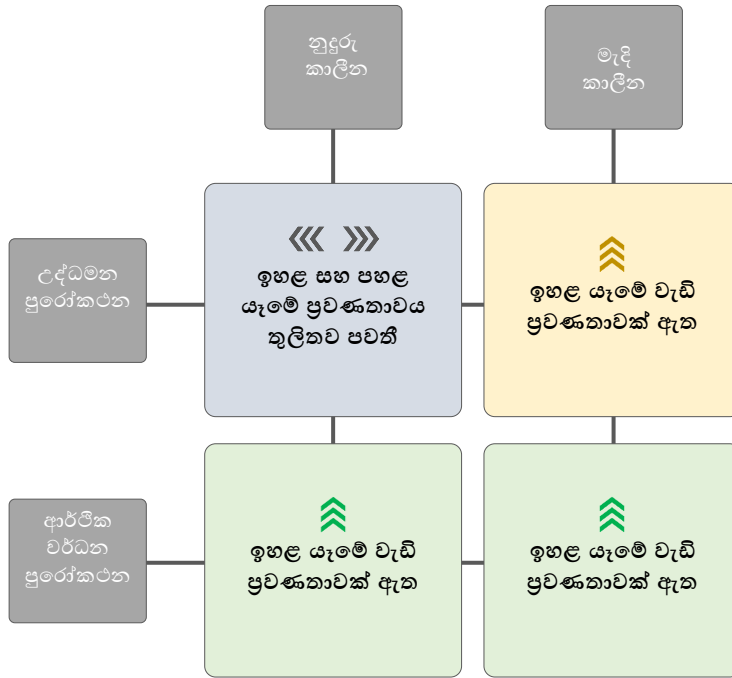
ආර්ථික වර්ධන පුරෝකථන මත පවතින අවදානම්

අපනයන අංශයේ ඉල්ලුම පහළ යෑම, ශ්‍රම හිඟය සහ සැලකිය යුතු වෘත්තීය හා පුහුණු ශ්‍රමික සංක්‍රමණ හේතුවෙන් ඵලදායීතාව අවම වීම මෙන්ම, විෂම කාලගුණික තත්ත්වයන් මගින් කෘෂිකාර්මික කටයුතු කෙරෙහි ඇතිවිය හැකි අහිතකර බලපෑම් යනාදිය නුදුරු කාලයේ සිට මැදි කාලීනව ආර්ථික වර්ධනය පවතින පුරෝකථන වලට වඩා යම් පහළ යෑමේ අවදානම් ඇති කළ හැකිය.

ආර්ථික වර්ධන ඉදිරි දැක්ම මත ධනාත්මක අවදානම් කිහිපයක් පැවතීම. ආර්ථික කටයුතු වේගවත්ව යථා තත්ත්වයට පත් වීමට හේතු විය හැකි අපේක්ෂාවන් වර්ධනය වීම, සංචාරක ව්‍යාපාරය සහ ඒ ආශ්‍රිත අංශවල බලාපොරොත්තු වූවාට වඩා වේගවත් යථා තත්ත්වයට පත්වීම, වරාය නගර ව්‍යාපෘතිය වෙත වන ආයෝජන සහ අනෙකුත් ප්‍රාග්ධන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය මෙන්ම, විදේශීය ඉල්ලුම වේගවත් ලෙස යථා තත්ත්වයට පත් කිරීම සඳහා හිතකර ලෙස දායක විය හැකි පරිදි ගෝලීය වෙළඳ හවුල්කරුවන්ගේ ආර්ථික වේගයෙන් යථා තත්ත්වයට පත් වීම සමස්ත ආර්ථික කාර්යසාධනය වැඩිදියුණු කිරීමට දායක වනු ඇත.

නියමිත කාලයට ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කිරීම සහ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ (ජා.මු.අ.) විස්තීර්ණ අරමුදල් පහසුකම් වැඩසටහන යටතේ රජයේ ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩපිළිවෙල අඛණ්ඩව ඉදිරියට පවත්වාගෙන යෑම ආර්ථික දැක්ම කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධාන සාධකයක් වේ.

05 රූප සටහන: පුරෝකථන මත ඇතිවන අවදානම්වල සමස්ත දිශානතිය

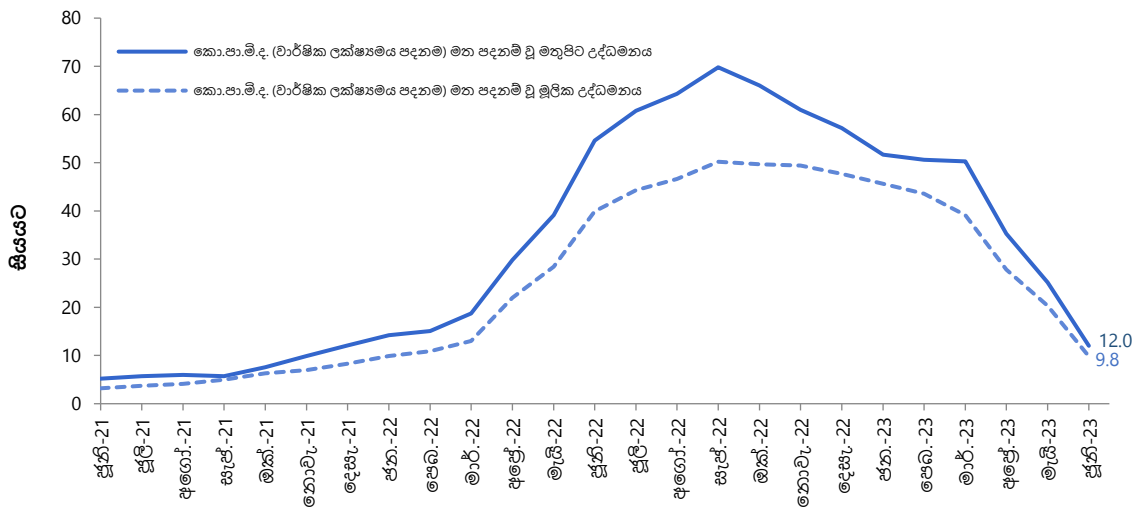
මූලය: මහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩල පුරෝකථන

3. වර්තමාන ආර්ථික තත්ත්වය

3.1. උද්ධමනය

උද්ධමනය පුරෝකථනය කළ ප්‍රමාණයට වඩා වේගයෙන් අඛණ්ඩව අඩු වූ අතර එය 2023 ජූලි මාසයේදී තනි අගයක මට්ටමට ළඟා වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

06 රූප සටහන: මාසික මතුපිට සහ මූලික උද්ධමනයේ (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය, %) හැසිරීම

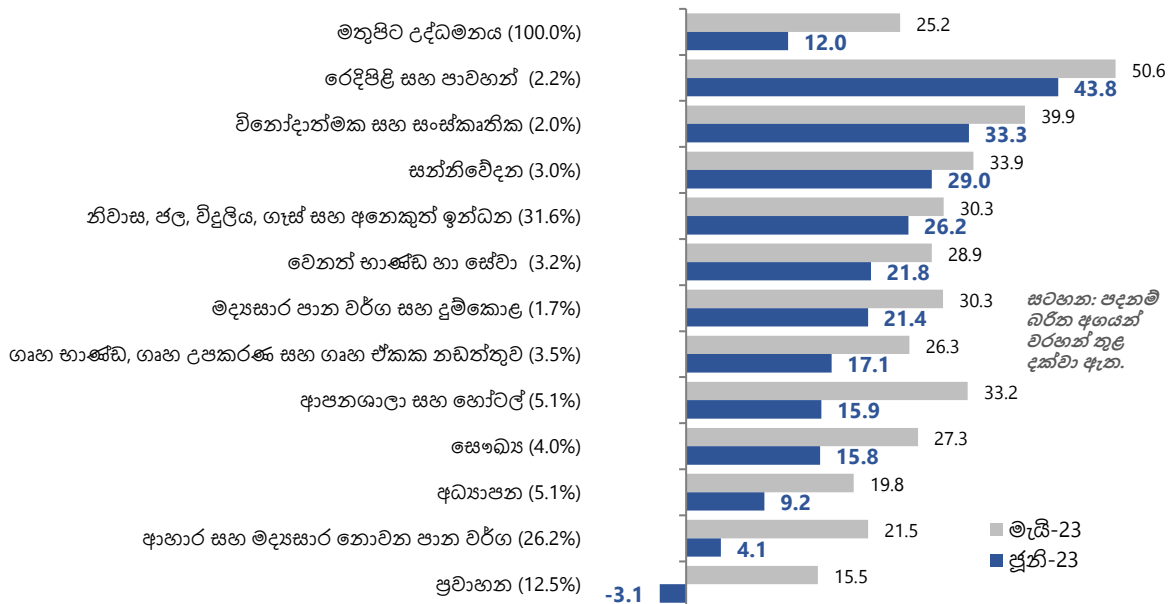

මූලය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

ආහාර මිල ගණන් සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑම හා අනෙකුත් සැපයුම් අංශයේ බාධා, එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල සැලකිය යුතු ලෙස අවප්‍රමාණය වීම සහ ඒ හේතුවෙන් පරිපාලිත මිල ගණන් විශේෂයෙන් බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන මිල ගණන් ඉහළ යෑම හා එමගින් අනෙකුත් අංශවලට වූ බලපෑම් මෙන්ම පසුගිය වසර කිහිපය තුළ මුදල් තත්ත්ව ලිහිල් කිරීමේ පසු බලපෑම හේතුවෙන් ඉහළ ගිය සමස්ත ඉල්ලුම් පීඩන 2022 වසර තුළ පෙර නොවූ පරිදි උද්ධමනය ඉහළ යෑම සඳහා හේතු විය. 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී ඉතිහාසයේ ඉහළම උද්ධමන අගය වාර්තා කිරීමෙන් පසුව, දැඩි මුදල් සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයන්ගේ බලපෑම සහ සැපයුම් අංශයේ බාධා ක්‍රමයෙන් අඩු වීම මෙන්ම 2023 වසරේ මේ දක්වා එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල අතිප්‍රමාණය වීමේ සහාය ද ලබමින් පාරිභෝගික මිල උද්ධමනය ක්‍රමයෙන් පහළ යෑම ආරම්භ විය. ඒ අනුව, 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේදී කොළඹ පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (කො.පා.මි.ද.) මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) සියයට 69.8ක් (කො.පා.මි.ද., 2013=100) දක්වා ඉහළ ගිය අතර 2022 දෙසැම්බර් මාසය වන විට එය සියයට 57.2 ක් (කො.පා.මි.ද., 2013=100) දක්වා අඩු විය. මතුපිට උද්ධමනයේ මෙම අඩු වීමේ ප්‍රවණතාවය 2023 වසරේදීත් අඛණ්ඩව පැවතුණි. 2023 පෙබරවාරි මාසයේ දී විදුලි ගාස්තු ඉහළ දැමීමේ සංශෝධනයේ බලපෑම හේතුවෙන් 2023 පළමු කාර්තුවේදී උද්ධමනය පහළ යෑමේ වේගය අඩු වුවද, 2023 අප්‍රේල් මාසයේ සිට මතුපිට උද්ධමනය ශීඝ්‍ර ලෙස පහළ ගියේය. ඒ අනුව, බලශක්ති සහ ආහාර මිල ගණන් අඩු වීම මෙන්ම හිතකර

සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම හේතුවෙන් කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) 2023 ජූනි මාසයේ දී සියයට 12.0ක් (කො.පා.මි.ද., 2021=100) දක්වා අඩු විය. වසර දෙකකට පසුව 2023 ජූනි මාසයේ දී කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ ආහාර උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) සියයට 4.1ක (කො.පා.මි.ද., 2021=100) තනි අගයක මට්ටමක් දක්වා අඩු වූ අතර, කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ ආහාර නොවන උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) 2023 ජූනි මාසයේ දී සියයට 16.2ක් (කො.පා.මි.ද., 2021=100) දක්වා නවදුරටත් අඩු විය. මීට සමාන ප්‍රවණතාවක් අනුගමනය කරමින්, ජාතික පාරිභෝගික මිල දර්ශකය (ජා.පා.මි.ද.) මත පදනම් වූ මතුපිට උද්ධමනය ද (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) ආහාර උද්ධමනය මෙන්ම ආහාර නොවන උද්ධමනය අඩු වීම හේතුවෙන්, 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී වාර්තා වූ එහි උපරිම අගය වන සියයට 73.7 (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) සහ 2022 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 59.2 ක (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) සිට 2023 වසරේ මැයි මාසයේ දී සියයට 22.1ක් (ජා.පා.මි.ද., 2021=100) දක්වා අඩු විය.

07 රූප සටහන: කාණ්ඩ අනුව වර්ගීකරණය කරන ලද වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය මතුපිට උද්ධමනය (කො. පා. මි. ද., %)

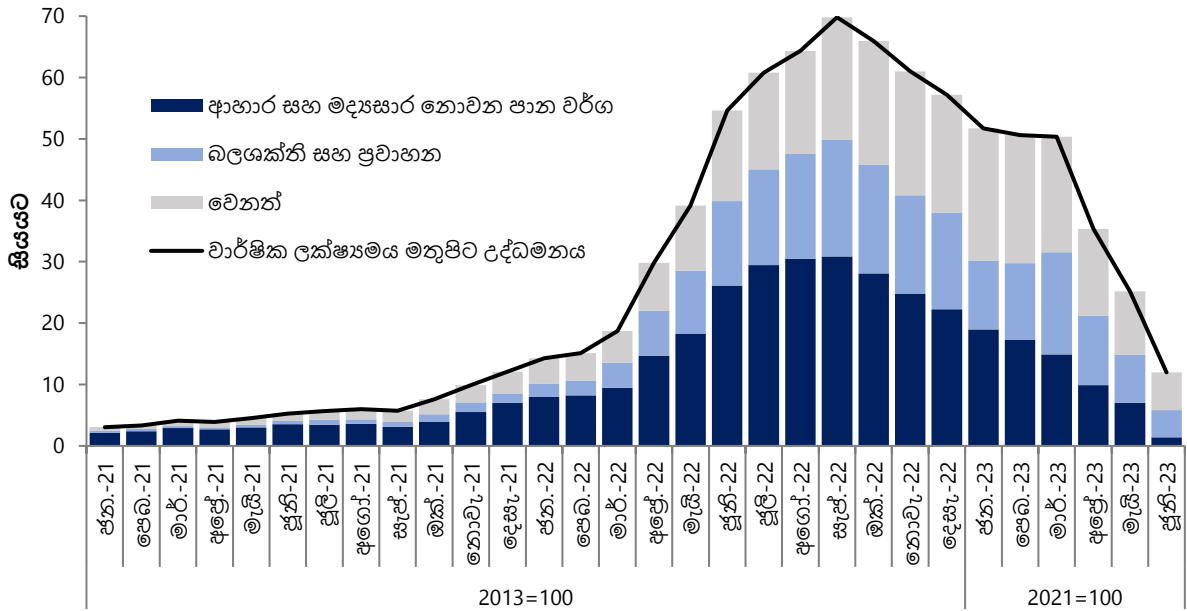

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

නිතර මිල උච්චාවචනය නොවන ආහාර කාණ්ඩයේ මිල ගණන් අඩු වීම මෙන්ම හිතකර සංඛ්‍යාතමය පදනම් බලපෑම හේතුවෙන් යටිදැරි උද්ධමනය පිළිබිඹු කරන කො.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මූලික උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) 2022 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ සියයට 47.7ට (කො.පා.මි.ද., 2013=100) සාපේක්ෂව 2023 ජූනි මාසයේ දී සියයට 9.8ක (කො.පා.මි.ද., 2021=100) තනි අගයක මට්ටමක් දක්වා අඩු වූ අතර ජා.පා.මි.ද. මත පදනම් වූ මූලික උද්ධමනය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය) 2022 දෙසැම්බර් මාසයේ දී වූ සියයට 57.5ට (ජා.පා.මි.ද., 2013=100) සාපේක්ෂව 2023 මැයි මාසයේ දී සියයට 21.6ක් (ජා.පා.මි.ද., 2021=100) දක්වා අඩු විය. මූලික උද්ධමනය ගණනය කිරීමේ දී ඉවත් කරනු ලබන නිතර මිල උච්චාවචනය වන ආහාර, බලශක්ති සහ ප්‍රවාහන කාණ්ඩවල වාර්තා වූ සාපේක්ෂව විශාල වෙනස්වීම් හේතුවෙන් මූලික උද්ධමනයේ අඩු වීම මතුපිට උද්ධමනයට සාපේක්ෂව

මන්දගාමී විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ආහාර ද්‍රව්‍ය, බලශක්තිය සහ ප්‍රවාහනය හැර අනෙකුත් කාණ්ඩ වලින් උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය මැන මාසවලදී වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කළද සැබෑ ලෙස මෙම සංරචකයන්ගේ උද්ධමනය ද ක්‍රමයෙන් අඩුවෙමින් පවතී.

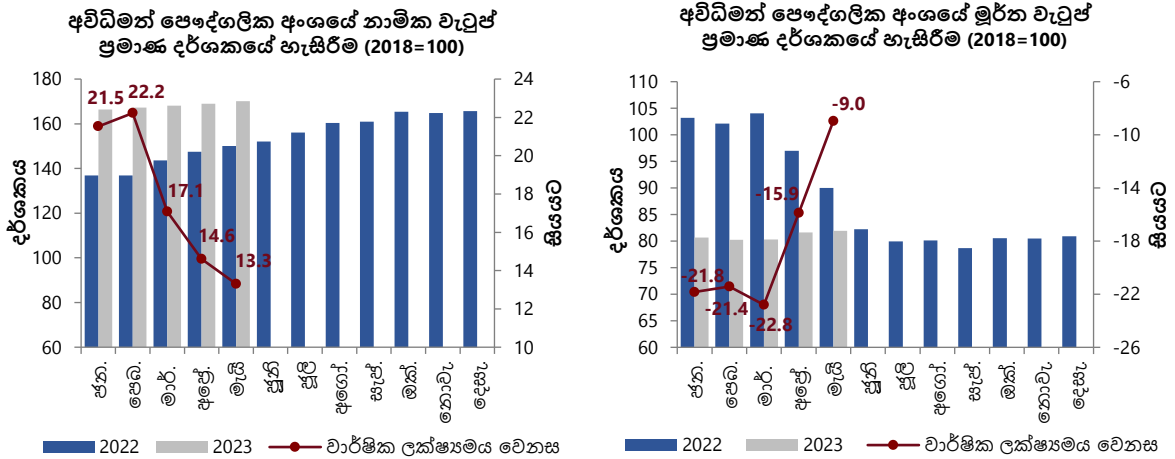
08 රූප සටහන: මතුපිට උද්ධමනය සඳහා දායකත්වය (කො. පා. මි. ද.)

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුකාර්යමණ්ඩල ගණනය කිරීමක්

අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකය (2018=100) 2023 මැයි මාසයේ දී අඛණ්ඩව වැඩි වුවද එය පෙර මාසවලට සාපේක්ෂව අඩු වේගයකින් සිදු විය. අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ නාමික වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකය (2018=100) 2023 අප්‍රේල් මාසයට සාපේක්ෂව 2023 මැයි මාසයේ දී මාසික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 0.6කින් වැඩි විය. මෙම වැඩිවීම කර්මාන්ත (සියයට 0.8කින්) සහ සේවා (සියයට 1.1කින්) ක්‍රියාකාරකමහි වැටුප් වැඩිවීම් හේතුවෙන් සිදු වූ අතර කෘෂිකාර්මික කටයුතු පෙර මාසයට සාපේක්ෂව 2023 මැයි මාසයේ දී නොවෙනස්ව පැවතුණි. මූර්ත වශයෙන් සැලකූ විට, අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් අනුපාත දර්ශකය පෙර මාසයට සාපේක්ෂව 2023 මැයි මාසයේ දී සියයට 0.4කින් අඩු වූ අතර වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත එය සියයට 9.0ක අඩුවීමක් වාර්තා කළේය.

09 රූප සටහන: අවිධිමත් පෞද්ගලික අංශයේ වැටුප් ප්‍රමාණ දර්ශකයේ හැසිරීම (2018=100)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

3.2. මූර්ත අංශය

2022 වසරේ දී මුහුණ දුන් පෙර නොවූ ආර්ථික අර්බුදය හා ඒ ආශ්‍රිත ආර්ථික අවහිරතාවල බලපෑම හේතුවෙන් 2023 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ දී මූර්ත ආර්ථිකය නවදුරටත් සංකෝචනය විය.

ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද දැනුම්. ඇස්තමේන්තු අනුව, මූර්ත ආර්ථිකය, 2022 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ වාර්තා වූ සියයට 0.5ක සංකෝචනයට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 11.5කින් සැලකිය යුතු ලෙස සංකෝචනය විය.

2023 වසරේ පළමු කාර්තුව තුළ දී, කෘෂිකාර්මික අංශය (වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත) සියයට 0.8ක අගයකින් සුළු වශයෙන් වර්ධනය වූ අතර, සහල්, ධාන්‍ය වර්ග සහ මිරිදිය ධීවර කර්මාන්තයන් උප අංශවල ධනාත්මක කාර්යසාධනය මේ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. මේ අතර, කර්මාන්ත අංශය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 23.4ක සැලකිය යුතු සංකෝචනයක් වාර්තා කළ අතර, ඉදිකිරීම්, නිෂ්පාදන මෙන්ම පනල් සහ කැණීම් කර්මාන්ත උප අංශවල දුර්වල කාර්යසාධනය මේ සඳහා හේතු විය. මූල්‍ය, රක්ෂණ සහ නිවාස දේපළ වෙළඳාම් සේවාවල සැලකිය යුතු සංකෝචනය පිළිබිඹු කරමින්, කාර්තුව තුළ දී සේවා අංශය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 5.0ක සංකෝචනයක් වාර්තා කළේය.

**02 සංඛ්‍යා සටහන: මූර්ත ද.දේ.නි. වර්ධන ඇස්තමේන්තු
(වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත, %)(තාවකාලික)**

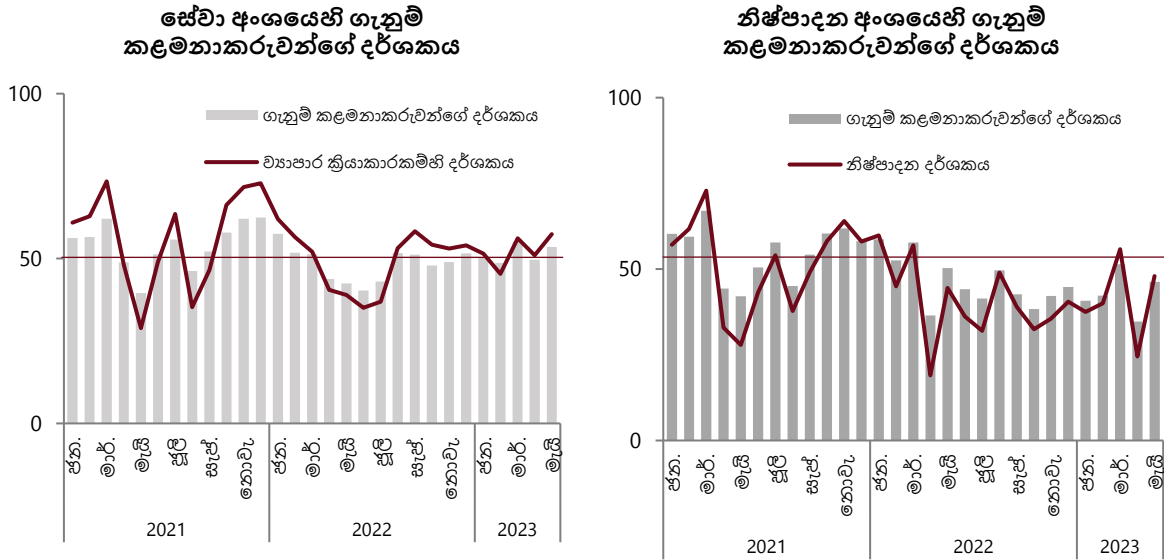
	2022					2023
	පළමු කාර්තුව	දෙවන කාර්තුව	තුන්වන කාර්තුව	සිව්වන කාර්තුව	වාර්ෂික	පළමු කාර්තුව
කෘෂිකර්මාන්තය	-4.4	-7.9	-6.7	0.7	-4.6	0.8
කර්මාන්ත	-3.7	-10.1	-21.3	-30.1	-16.0	-23.4
සේවා	1.8	-1.8	-4.2	-3.9	-2.0	-5.0
ද.දේ.නි.	-0.5	-7.4	-11.5	-12.4	-7.8	-11.5

මූලාශ්‍රය: ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව

2023 වසරේ අප්‍රේල් සිට මැයි දක්වා කාලය තුළ දී ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාළ ඉදිරි දර්ශක මිශ්‍ර කාර්යසාධනයක් පෙන්නුම් කළේය. පෙර මාසය තුළ දී වාර්තා කළ සුළු පහළ යෑමෙන් අනතුරුව සේවා අංශයෙහි ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශකය 2023 වසරේ මැයි මාසයේ දී නැවතත් වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළ අතර, නිෂ්පාදන අංශයෙහි ගැනුම් කළමනාකරුවන්ගේ දර්ශකය 2023 වසරේ අප්‍රේල් සහ මැයි යන මාස දෙක තුළ දී ම අඩු වේගයකින් වුව ද පහළ ගියේය. කෙසේ වෙතත්, කාර්මික නිෂ්පාදන දර්ශකය 2023 වසරේ මැයි මාසය තුළ දී මාසික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 9.9ක වර්ධනයක් වාර්තා කළ අතර, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත මෙම මාසය තුළ දී සියයට 3.1ක පහළ යෑමක් වාර්තා කළේය. 2022 වසරේ මාර්තු මාසයේ සිට පහළ ගිය දේශීය වෙළඳපොළ සිමෙන්ති සැපයුම, ගෘහස්ථ ඉදිකිරීම් අංශයේ ඉල්ලුමෙහි යම් යථා තත්ත්වයකට පත්වීමක් පිළිබිඹු කරමින් 2023 වසරේ මැයි මාසයේ දී වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 9.0ක වර්ධනයක් වාර්තා කළේය.

2023 වසරේ දෙවන කාර්තුව තුළ දී, ප්‍රධාන වශයෙන් මූල්‍ය සේවා සහ නොග සහ සිල්ලර වෙළෙඳ කටයුතුවල පසුබෑම හේතුවෙන් සේවා කටයුතුවල සංකෝචනයක් වාර්තා වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, ප්‍රධාන වශයෙන් නිෂ්පාදන හා ඉදිකිරීම් කටයුතුවල පසුබෑම හේතුවෙන් කර්මාන්ත කටයුතුවල ද පහළ යෑමක් අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, වගා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය පොහොර සහ කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණවත් ලෙස සැපයීම සමඟ සහල් සහ ධාන්‍ය වගාව යථා තත්ත්වයට පත්වීම බොහෝ දුරට හේතුකොටගෙන 2023 වසරේ දෙවන කාර්තුව තුළ දී කෘෂිකාර්මික කටයුතු වර්ධනය වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. සමස්තයක් ලෙස, 2023 වසරේ දෙවන කාර්තුව තුළ දී මූර්ත ආර්ථිකය සංකෝචනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, ආර්ථික ස්ථාවරත්වය ක්‍රමානුකූලව යළි ස්ථාපනය වීමත් සමඟ, 2023 වසර අවසානය වනවිට ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීමෙහි වේගවත් වීමක් අපේක්ෂා කෙරේ.

10 රූප සටහන: ඉදිරි ආර්ථික දර්ශකවල හැසිරීම

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

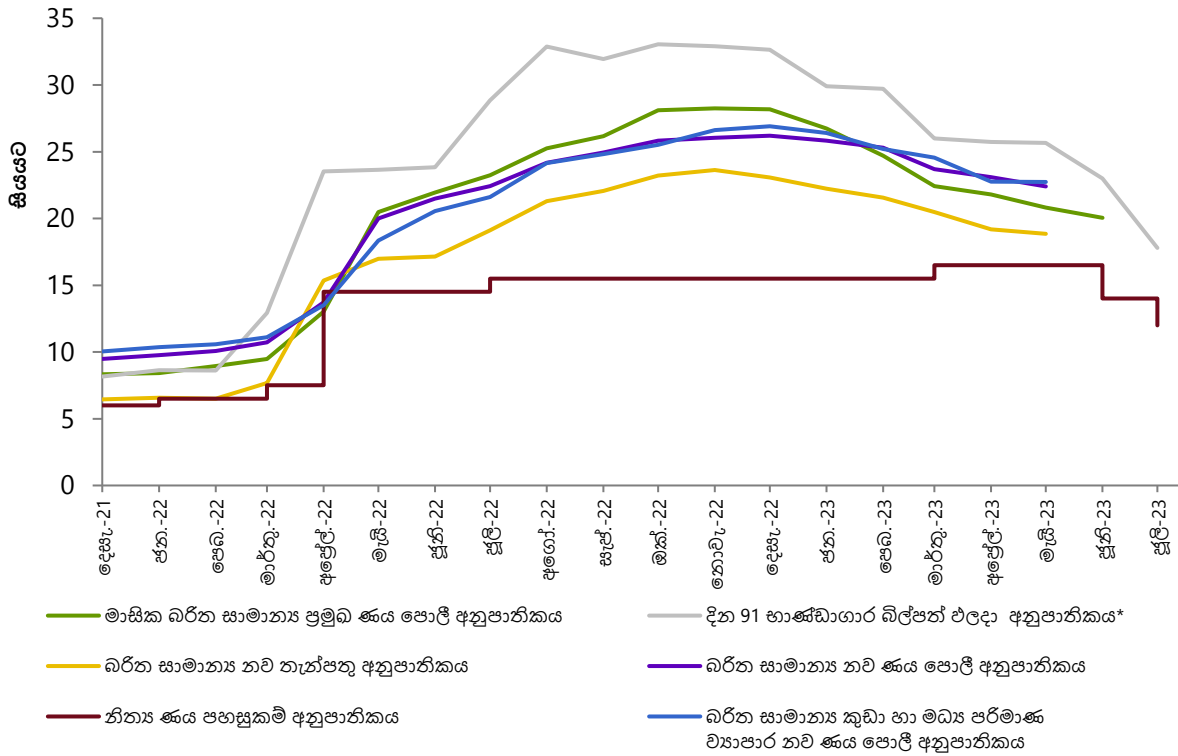
3.3. මුදල් අංශය

පොලී අනුපාතික

වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික අඛණ්ඩව අඩුවෙමින් පවතින අතර, 2023 වසරේ මේ දක්වා ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමට ප්‍රතිචාර දක්වමින් ඉදිරි කාලය තුළදී ද වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික තවදුරටත් අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතිකයන්හි ද සැලකිය යුතු අඩුවීමක් දක්නට ලැබේ.

2023 වසරේ මේ දක්වා කාලය තුළ වෙළඳපොළ තැන්පතු සහ ණය පොලී අනුපාතික අඛණ්ඩව අඩු වුවද ණය පොලී අනුපාතික අඩු වීමේ වේගය අඩු මට්ටමක පවතී. විශේෂයෙන් ම, 2023 ජූනි මාසයේ දී මහ බැංකුව සිය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීම ආරම්භ කිරීමෙන් පසු වෙළඳපොළ තැන්පතු පොලී අනුපාතික සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

11 රූප සටහන: තෝරාගත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතිකවල හැසිරීම

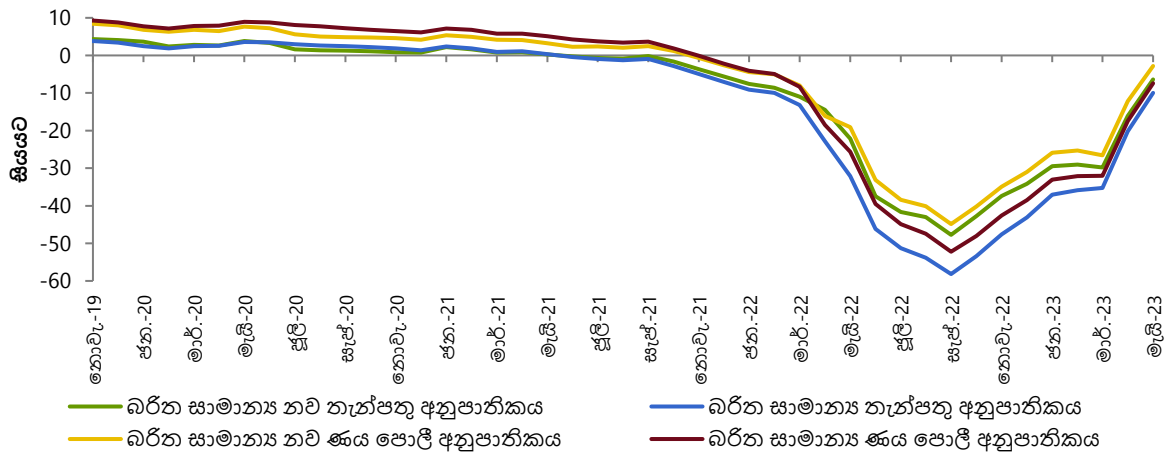

* නවතම දත්ත ලක්ෂ්‍යය - 2023 ජූලි 05 දින පැවති භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසියේ ඵලදා අනුපාතිකය වේ.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

බර්ත සාමාන්‍ය නව තැන්පතු පොලී අනුපාතිකය සහ බර්ත සාමාන්‍ය නව ණය පොලී අනුපාතිකය 2022 වසර අවසානයට සාපේක්ෂව 2023 මැයි මස අවසානය වන විට, පිළිවෙළින්, ප්‍රතිශතාංක 4.2කින් සහ 3.8කින් අඩු විය. සතිපතා යම් උච්ඡාවචන ඇති වුවද බර්ත සාමාන්‍ය ප්‍රමුඛ ණය පොලී අනුපාතිකය ද 2022 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ මට්ටම්වලට සාපේක්ෂව 2023 ජූනි මස අවසානය වන විට ප්‍රතිශතාංක 7.8කින් අඩු විය. 2023 ජූනි මාසයේ සිට ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමට ප්‍රතිචාර වශයෙන් රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ඉතා ශීග්‍රයෙන් අඩු විය. දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමත් සමඟ අවිනිශ්චිතතා හේතුවෙන් පැවති අවදානම් අධිමිල බොහෝ දුරට අඩු වූ බැවින් රජයේ සුරැකුම්පත් මත ඵලදා අනුපාතික 2023 ජූලි මාසයේ දී තවදුරටත් අඩු විය. ඒ අනුව, 2023 ජූනි මාසයේ මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීමේ සිට 2023 ජූලි 05 දක්වා කාලය තුළදී භාණ්ඩාගාර බිල්පත් මත ඵලදා අනුපාතික ප්‍රතිශතාංක 5.2-6.0 අතර පරාසයකින් අඩු විය. දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීම මගින් අනෙකුත් වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික තවදුරටත් අඩු වීමට සහාය සැලසෙන අතර, ලිහිල් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය සමගින් ඉදිරි කාලය තුළදී පොලී අනුපාතික අඩු මට්ටම්වල ස්ථායී වීම සඳහා පහසුකම් සැලසෙනු ඇත. මේ අතර, අපේක්ෂා කළ ප්‍රමාණයට වඩා වේගවත් නිර්-උද්ධමන ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන්, මූර්ත පොලී අනුපාතික ඉහළ යමින් පවතින අතර, ඉදිරි-කාලීන මූර්ත පොලී අනුපාතික සමස්තයක් ලෙස ධන අගයක් ගනී.

12 රූප සටහන: මුර්ත පොලී අනුපාතික

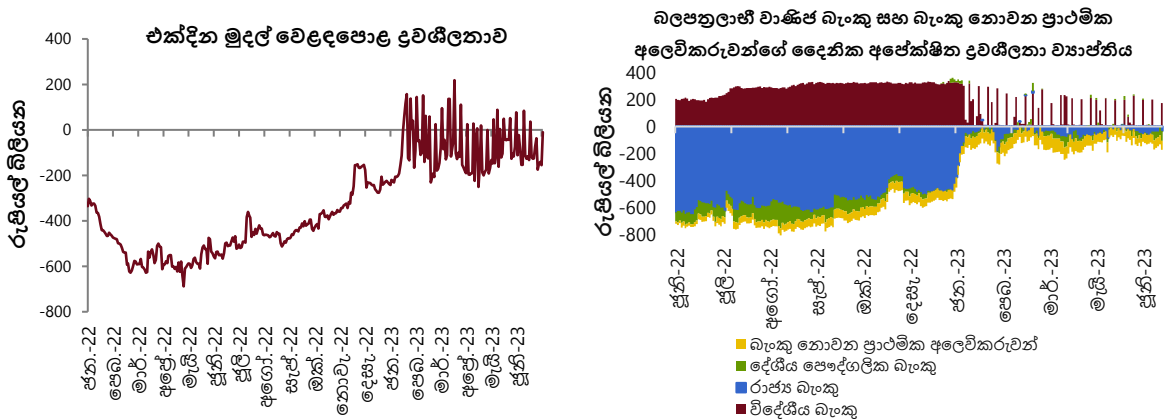
මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සමස්තයක් ලෙස, වෙළඳපොළ පොලී අනුපාතික, විශේෂයෙන්ම දැනට මන්දගාමීව පහළ යමින් පවතින ණය පොලී අනුපාතික ඉදිරි කාලයේ දී තවදුරටත් අඩු වනු ඇතැයි මහ බැංකුව අපේක්ෂා කරයි. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික අඩු කිරීමේ සහ පොලී අනුපාතික අවදානම් අධිමිල අඩුවීමේ ප්‍රතිලාභ ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් වෙත ප්‍රමාදයකින් තොරව ලබාදීමට මූල්‍ය අංශය අපොහොසත් වන්නේ නම්, මෑත කාලීන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග වෙළඳපොළ වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම වේගවත් කිරීම සහතික කිරීම සඳහා සුදුසු නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම පිළිබඳව මහ බැංකුව සලකා බලනු ඇත.

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාවය

දේශීය මුදල් වෙළඳපොළ එක්දින ද්‍රවශීලතාව මෑතකදී අඩු වූ අතර මහ බැංකුවේ නිත්‍ය පහසුකම් සඳහා පනවා ඇති සීමාවන් හේතුවෙන් ද්‍රවශීලතාව අඛණ්ඩව උච්ඡාවචනය වෙමින් පවතී.

13 රූප සටහන: එක්දින ද්‍රවශීලතාවයේ හැසිරීම

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2023 වසරේ මේ දක්වා මුදල් වෙළඳපොළ ද්‍රවශීලතාවයේ වෙනස්වීම් සඳහා හේතු වූ සාධක අතර, ද්‍රවශීලතාව වැඩි වීම සඳහා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ විදේශ විනිමය මිලදී ගැනීමත්, ද්‍රවශීලතාව අඩු වීම සඳහා මහ බැංකුවේ ශුද්ධ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ගනුදෙනු ප්‍රධාන වශයෙන් දායක විය. බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු අතර ද්‍රවශීලතාව අඛණ්ඩව අසමමිතිකව ව්‍යාප්තව පැවතිණි. ඇතැම් දේශීය බැංකු අඛණ්ඩ ද්‍රවශීලතා හිඟයන් වාර්තා කළ අතර විදේශීය බැංකු විශාල ද්‍රවශීලතා අතිරික්ත පවත්වා ගෙන ගියේය. මේ අතර, බැංකු නොවන ප්‍රාථමික අලෙවිකරුවන්ගේ ද්‍රවශීලතා හිඟය තරමක් අඩු විය. මහ බැංකුවේ වත්මන් මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරයට අනුකූලව බර්ත සාමාන්‍ය ඒකීන මුදල් අනුපාතිකය අඩු කිරීම සඳහා වෙළඳපොළ වෙත ප්‍රමාණවත් ලෙස ද්‍රවශීලතාව සැපයීමට ප්‍රතිවිකුණුම් වෙන්දේසි විශාල වශයෙන් පවත්වන ලදී.

මුදල් සහ ණය

මුදල් ප්‍රතිපත්තිය සැලකිය යුතු ලෙස දැඩි කිරීමේ පසු බලපෑම හේතුවෙන් 2023 වසරේ මේ දක්වා පුළුල් මුදල් සැපයුමේ වර්ධනය (M_{2b}) සැලකිය යුතු ලෙස අඩු වූ අතර බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ දේශීය ණය (රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය හැර) සංකෝචනය විය.

පැවති දැඩි මුදල් තත්ත්ව සමඟ වෙළඳපොළ ණය පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් පෞද්ගලික අංශයට මෙන්ම රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වෙත ලබා දුන් ණය සංකෝචනය වූ අතර එය පුළුල් මුදල් සැපයුම ප්‍රසාරණය වීම මන්දගාමී වීමට හේතු විය. 2023 ජනවාරි සිට මැයි දක්වා කාලය තුළ පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය රුපියල් බිලියන 393කින් පමණ සංකෝචනය වූ අතර එය 2023 මැයි මස අවසානය වනවිට වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත සියයට 9.5කින් සංකෝචනය විය. පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය 2022 ජූනි මාසයේ සිට අඛණ්ඩව දොළොස්වන මාසයටත් සංකෝචනය වූ අතර එය මාසිකව ණය සංකෝචනය වීමේ දීර්ඝතම කාලසීමාව විය. ආර්ථිකයේ ඵලදායී අංශ සඳහා ණය ලබා දීම අඩු මට්ටමක පැවති අතර, ඇතැම් පරිභෝජනය ආශ්‍රිත අංශවල ණය සැලකිය යුතු වර්ධනයක් වාර්තා විය. ප්‍රධාන වශයෙන් ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ ණය වගකීම් ශුද්ධ පදනම මත පියවීම හේතුවෙන් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර වෙත ලබා දුන් ණය 2023 ජනවාරි සිට මැයි දක්වා කාලය තුළදී රුපියල් බිලියන 680කින් පමණ සංකෝචනය විය. මෑතක දී විනිමය අනුපාතිකය අතිප්‍රමාණය වීම සහ ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාව මගින් රජයේ ඇපකර යටතේ ලබාගෙන තිබූ ණය (බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත) මධ්‍යම රජයේ ණය ලෙස පැවරීම හේතුවෙන් රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර මගින් බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු වෙත පැවති ණය වගකීම් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු විය.

03 සංඛ්‍යා සටහන: දේශීය ණයෙහි වෙනස්වීම්

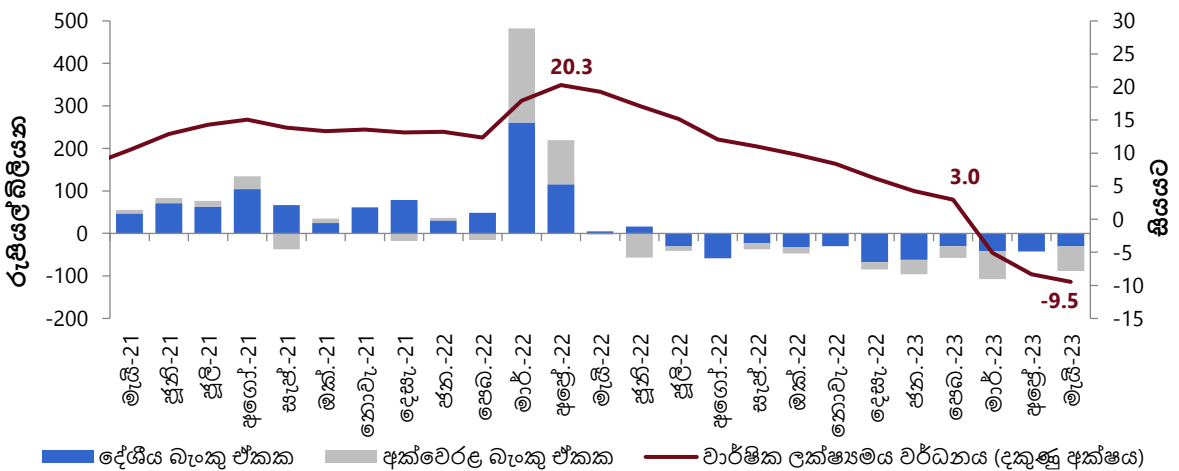
		2021	2022	ජන. 2023	පෙබ. 2023	මාර්. 2023	අප්‍රේ. 2023	මැයි 2023	ජන. - මැයි 2023 (කාච.)
රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය	ශුද්ධ වෙනස්වීම් (රු. බිලියන)	1,284.4	1,638.7	140.5	(140.7)	97.2	523.0*	19.8	639.8
රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවලට ලබා දුන් ණය	ශුද්ධ වෙනස්වීම් (රු. බිලියන)	185.9	558.9	0.8	(35.9)	(118.9)	(463.0)*	(63.1)	(680.2)
පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණය	ශුද්ධ වෙනස්වීම් (රු. බිලියන)	810.5	432.7	(96.1)	(57.6)	(107.6)	(43.2)	(88.8)	(393.4)
	වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය (%)	13.1	6.2	4.3	3.0	(5.1)	(8.3)	(9.5)	(5.3) (අ)

(අ) වසරේ මේ දක්වා වර්ධනය

*රජය සතු තෝරාගත් වාණිජ ව්‍යාපාරවල යේෂ පත්‍ර ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩිපිළිවෙළ යටතේ එකඟ වූ ක්‍රියාමාර්ගවලට අනුකූලව 2023 ජනවාරි මස 30 වැනි දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව, ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ රජයේ ඇපකර යටතේ පැවති නොපියවූ විදේශ විනිමය ණය 2022 දෙසැම්බර් අවසානයේ සිට මධ්‍යම රජයේ ණය ලෙස සලකන ලදී. ඒ අනුව, මෙම ණය ගැළපුමේ කොටසක් 2023 අප්‍රේල් මාසයේදී සිදු කරන ලද අතර, එය අදාළ රාජ්‍ය බැංකුවේ යේෂ පත්‍රයේ පිළිබිඹු වේ. මේ හේතුවෙන්, 2023 අප්‍රේල් මාසයේදී රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාර සඳහා ලබා දුන් ණය අඩු වූ අතර රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ඉහළ ගියේය.

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

14 රූප සටහන: වාණිජ බැංකු විසින් පෞද්ගලික අංශයට ලබා දුන් ණයෙහි මාසික වෙනස් වීම

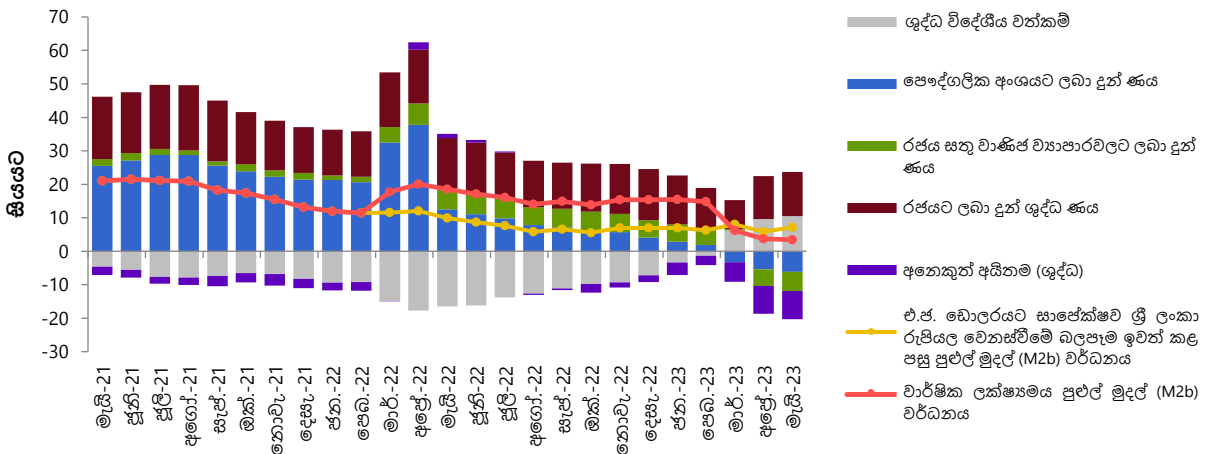
මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

කෙසේ වෙතත්, මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය සංකෝචනය වුවද බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ඉහළ යෑම හේතුවෙන් 2023 මැයි මාසයේ දී බැංකු පද්ධතිය විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය අඛණ්ඩව ඉහළ ගියේය. නවද, ශ්‍රී ලංකා රුපියල එ. ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව අතිප්‍රමාණය වීම මධ්‍යයේ බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය

වත්කම් 2023 ජනවාරි සිට මැයි දක්වා කාලය තුළදී රුපියල් බිලියන 929කින් පමණ සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගියේය.

මෙම ප්‍රවණතා හේතුවෙන් පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි (M_{2b}) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2023 මැයි මස අවසානය වන විට සියයට 3.4ක් දක්වා පහළ ගියේය. විනිමය අනුපාතිකය අතිප්‍රමාණය වීමේ බලපෑම ඉවත් කළ පසු පුළුල් මුදල් සැපයුමෙහි වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වර්ධනය 2023 මැයි මස අවසානය වන විට සියයට 7.1ක් දක්වා ඉහළ ගොස් ඇතැයි ඇස්තමේන්තු කර ඇත.

15 රූප සටහන: පුළුල් මුදල්වල (M_{2b}) වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය වෙනස සඳහා තුඩු දුන් සාධක

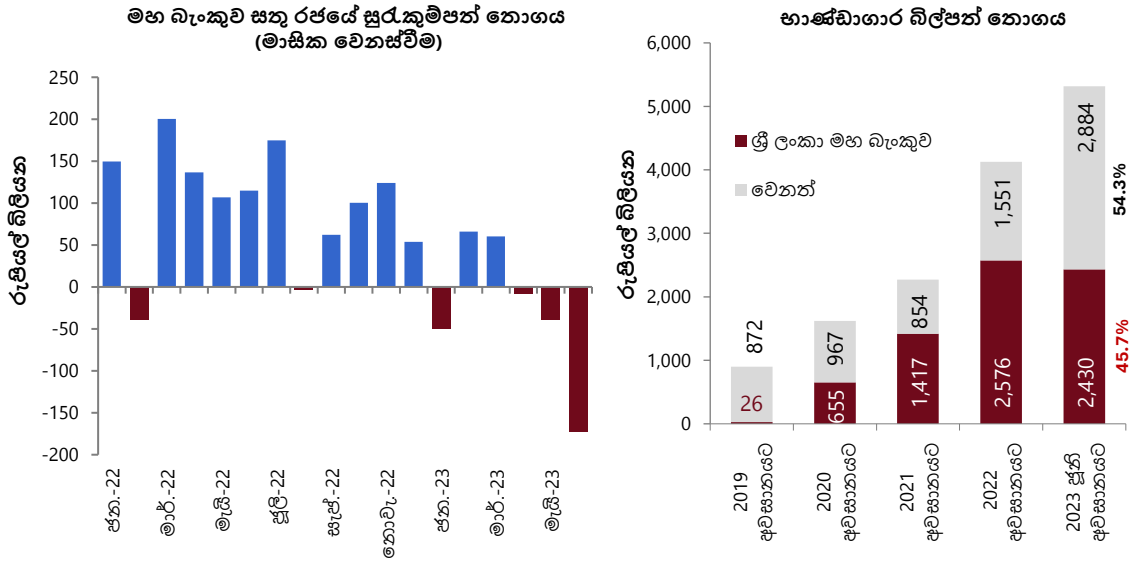

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2023 අප්‍රේල් මාසයේ සිට මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් නොගයෙහි සැලකිය යුතු අඩු වීමක් දක්නට ලැබුණි.

වෙන්දේසි සඳහා ඉදිරිපත් කළ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවීම සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් වෙන්දේසියේ දෙවන අදියරෙන් ලැබෙන ප්‍රමාණය හේතුවෙන් මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නොගයෙන් කොටසක් අඩු කිරීමට උපකාරී වීමත් සමඟ 2023 අප්‍රේල් සිට ජූනි දක්වා කාලය තුළදී මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නොගයෙහි අඩු වීමක් වාර්තා විය. ඒ අනුව, මහ බැංකුව සතු භාණ්ඩාගාර බිල්පත් නොගය (මුහුණත වටිනාකම) 2023 මැයි මාසයේ පැවති රුපියල් ට්‍රිලියන 2.8ක ඉහළ අගය හා සැසඳීමේදී 2023 ජූනි මස අවසානය වන විට රුපියල් ට්‍රිලියන 2.4ක් දක්වා අඩු විය. මේ සමඟ, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩිපිළිවෙළ යටතේ 2023 ජූනි මාසය සඳහා වූ මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දුන් ශුද්ධ ණය පදනම් කරගත් ප්‍රමාණාත්මක කාර්ය සාධන නිර්ණායක එකඟතා ඉලක්කයටත් වඩා හොඳින් සාක්ෂාත් කරගෙන ඇත.

16 රූප සටහන: මහ බැංකුව සතු රජයේ සුරැකුම්පත් තොගය සහ භාණ්ඩාගාර බිල්පත් තොගය

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

බැංකු පද්ධතිය විසින් ලබා දුන් දේශීය ණය සැලකීමේදී, 2023 වසරේ දෙවන භාගය වන විට පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය ක්‍රමයෙන් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, 2023 වසරේ මේ දක්වා පෞද්ගලික අංශය වෙත ලබා දුන් ණය සැලකිය යුතු ලෙස සංකෝචනය වීම හේතුවෙන්, වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත ණය වර්ධනය 2023 වසර අවසානය වන විට අඩු මට්ටමක් වාර්තා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩිපිළිවෙලට අනුව මහ බැංකුව මගින් රජය වෙත මූල්‍යන ලබා දීම අඩු කිරීම සඳහා වන ඉලක්කයන්ට අනුකූලව මහ බැංකුව විසින් රජය වෙත ලබා දෙන ශුද්ධ ණය අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන බැවින්, 2023 වසර තුළදී බැංකු පද්ධතිය විසින් රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය 2022 වසර හා සැසඳීමේදී අඩු ප්‍රමාණයකින් ඉහළ යනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, බලපත්‍රලාභී වාණිජ බැංකු විසින් රජය වෙත සපයන ලද ශුද්ධ ණය ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන්, 2023 වසර තුළදී රජයට ලබා දුන් ශුද්ධ ණය ප්‍රසාරණය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කර ඇත. පිරිවැය පිළිබිඹු වන මිලකරණ යාන්ත්‍රණ හේතුවෙන් මෙන්ම ලංකා බැංකු තෙල් නීතිගත සංස්ථාවේ නොපියවූ ණය බැංකු පද්ධතියේ සිට රජය වෙත පැවරීම මධ්‍යයේ රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවල මූල්‍ය තත්ත්වය වැඩිදියුණු වීම හේතුවෙන් රජය සතු වාණිජ ව්‍යාපාරවලට ලබා දුන් ණය 2023 වසර තුළදී සංකෝචනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. අපේක්ෂිත විදේශ මුදල් ගලා ඒම සමඟ ආර්ථික තත්ත්ව වැඩිදියුණු වීම හේතුවෙන් 2023 වසර තුළදී බැංකු පද්ධතියේ ශුද්ධ විදේශීය වත්කම් ඉහළ යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම සියලු ප්‍රවණතා සැලකීමේදී, පෙර වසරට සාපේක්ෂව පුළුල් මුදල් සැපයුමේ (M_{2b}) අඩු වර්ධනයක් 2023 වසරේදී වාර්තා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

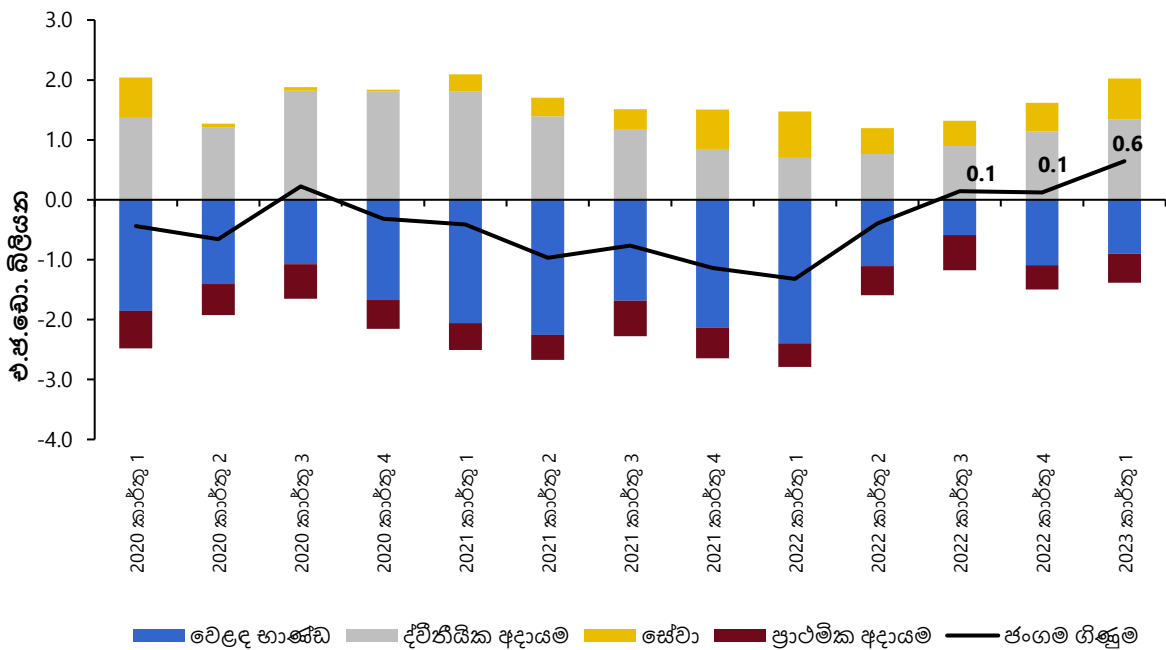
3.4. විදේශීය අංශය

2023 වසරේ පළමු භාගයේ දී විනිමය අනුපාතිකයේ යම් විචලනයන් පැවතිය ද, මෑත කාලීනව විදේශීය අංශය පැතිකඩ කිහිපයක් සම්බන්ධයෙන් වැඩිදියුණු වීමක් පෙන්නුම් කළේය.

ගෙවුම් තුලනය

2023 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී ජංගම ගිණුම එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 0.6ක කැපී පෙනෙන අතිරික්තයක් වාර්තා කළේය. වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනයේ යම් අඩු වීමක් පැවතිය ද වෙළඳ භාණ්ඩ ආනයන කැපී පෙනෙන ලෙස පහත වැටීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වෙළඳ හිඟය සැලකිය යුතු ලෙස අඩු මට්ටමක පැවතීම මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු විය. ප්‍රවාහන අංශයේ සහ පරිගණක සේවා අංශයේ අඩු ක්‍රියාකාරීත්වය හේතුවෙන් සේවා ගිණුමේ අතිරික්තය අඩු විය. සාපේක්ෂ වශයෙන් ඉහළ ප්‍රතිආයෝජන ඉපැයීම් සහ රජයේ ව්‍යාපෘති ණය සඳහා උපචිත පොලී ඉහළ මට්ටමක පැවතීම හේතුවෙන් ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුමේ හිඟය තරමක් පුළුල් විය. විශේෂයෙන් ම, 2023 වසරේ මාර්තු මාසයේ දී විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණවල සිදු වූ සැලකිය යුතු වැඩිවීම හේතුවෙන් ද්විතීයික ආදායම් ගිණුමේ කැපී පෙනෙන අතිරික්තයක් වාර්තා විය.

17 රූප සටහන: ජංගම ගිණුමේ ශේෂය

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

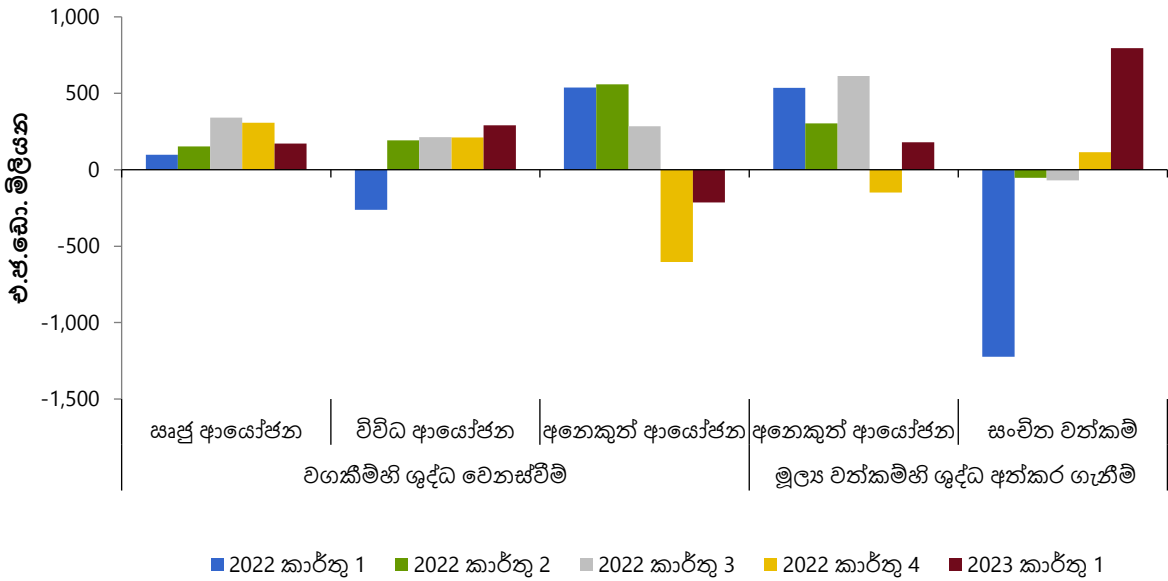
වෙළඳ ශේෂය, සංචාරක කර්මාන්තය සහ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණවල ඇතැම් හිතකර වර්ධනයන් 2023 වසරේ පළමු කාර්තුවෙන් පසුව ද අඛණ්ඩව පැවතුණි. වෙළඳ භාණ්ඩ අපනයනවල කැපී පෙනෙන අඩුවීම හමුවේ වුව ද, වෙළඳ භාණ්ඩ ආනයනවල සිදු වූ සැලකිය යුතු අඩුවීමත් සමඟ 2023 වසරේ මැයි මාසයෙන් අවසන් වූ මාස පහ තුළ දී වෙළඳ හිඟය කැපී පෙනෙන

ලෙස පහළ ගියේය. 2023 වසරේ ජනවාරි-මැයි කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී වෙළඳ හිඟය 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ දී පැවති එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 3.5ට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.9ක් විය. 2023 වසරේ පළමු භාගය තුළ දී සංචාරක ඉපයීම්, 2022 වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයේ දී වාර්තා වූ එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 680ට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 875ක් දක්වා වර්ධනය විය. 2023 වසරේ පළමු භාගය තුළ දී විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ ද පෙර වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදයට සාපේක්ෂව එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 2.8ක් දක්වා සියයට 75.3කින් වර්ධනය විය.

වැඩි දියුණු වන ගෙවුම් තුලන තත්ත්වයන් මෙන්ම, ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් පුනර්ජීවනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සහ රජයේ බදු ආදායම වර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින්, රජය විසින් 2023 වසරේ ජුනි සහ ජූලි මාසවල දී ආනයන සීමා ක්‍රමානුකූලව ලිහිල් කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. එමෙන්ම, 2022 වසරේ දී තෝරාගත් ආනයන සඳහා පනවා තිබූ ආන්තික තැන්පතු අවශ්‍යතාවය මහ බැංකුව විසින් මැනක දී අවලංගු කරන ලද අතර, රජය විසින් මහ බැංකුවේ නිර්දේශය ඇතිව ශ්‍රී ලංකාවෙන් බැහැරට විදේශ විනිමය ප්‍රේෂණය කිරීමේ මන පනවා තිබූ යම් සීමා කිරීම්/අත්හිටුවීම් ලිහිල් කරන ලදී.

මූල්‍ය ගිණුම තුළ, 2023 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී ලද ප්‍රධාන ලැබීම වූයේ ජා.මු. අරමුදල සමඟ ඇති කරගත් විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහනේ පළමු වාර්තයයි. මෙයට අමතරව, වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළඳපොළ වෙත කැපී පෙනෙන විදේශ ආයෝජන ලැබුණි. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී ආර්ථිකයේ පැවති අවිනිශ්චිතභාවය හේතුවෙන් කොළඹ කොටස් වෙළඳපොළ වෙත වූ විදේශ ආයෝජන ලැබීම් මෙන්ම, රජයට සහ පෞද්ගලික අංශයට ලැබුණු ව්‍යාපෘති ණය ලැබීම් ද අවම මට්ටමක පැවතුණි. තවද, නිෂ්පාදන, විදුලි සංදේශ සහ හෝටල් අංශ වෙත යම් විදේශ ආයෝජන ලැබීම් වාර්තා වුව ද සෘජු ආයෝජන ව්‍යවසායයන් වෙත විදේශීය සෘජු ආයෝජන ලැබීම් ද පහළ මට්ටමක පැවතුණි. 2023 වසරේ පළමු කාර්තුවෙන් පසුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් සහ ලෝක බැංකුවෙන් සැලකිය යුතු විදේශ මූල්‍ය ආධාර ලැබී ඇත.

18 රූප සටහන: මූල්‍ය ගිණුම

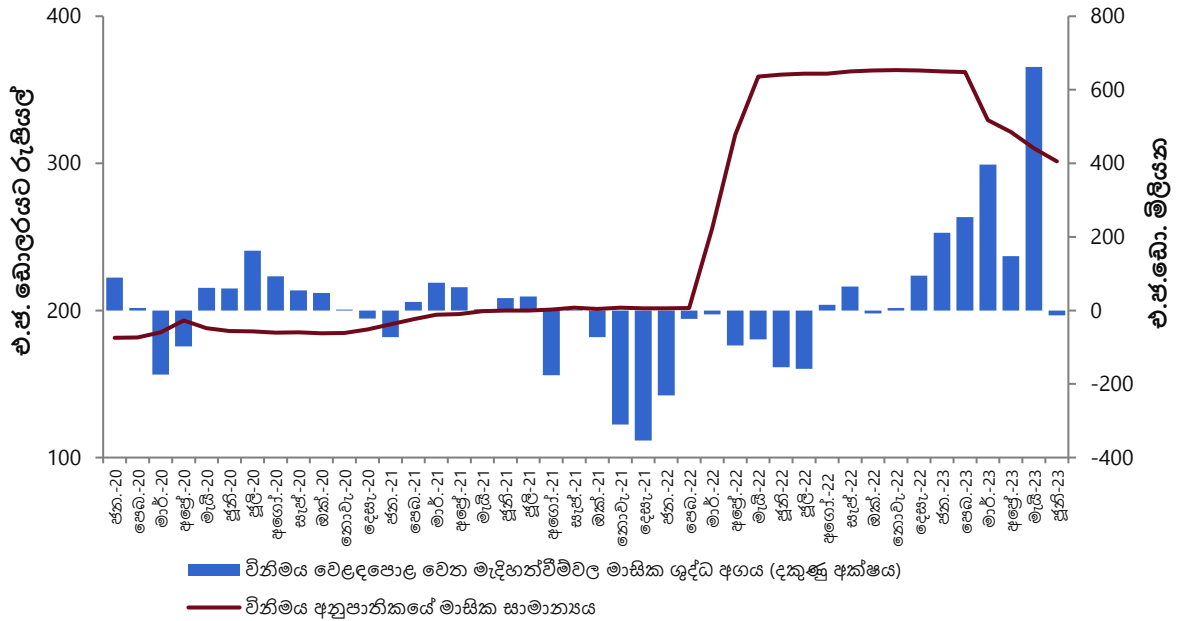

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

විනිමය අනුපාතිකය

දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙහි ද්‍රවශීලතා තත්ත්වයන් මැන මාසවල දී වර්ධනය විය. අපනයන ආදායම, විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ සහ රාජ්‍ය සුරැකුම්පත් වෙළෙඳපොළ වෙත විදේශ ආයෝජන වශයෙන් ලැබුණු ඉහළ විදේශ විනිමය ලැබීම් මෙයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූ අතර, එමඟින් වෙළෙඳපොළ අපේක්ෂාවන් ඉහළ නැංවුණි. විශේෂයෙන්, 2023 වසරේ ජූනි මස මැද භාගයේ දී වරින් වර අවප්‍රමාණය වීම් වාර්තා වූව ද, මෙම හිතකර වර්ධනයන් සහ ආනයන සඳහා ඇති ඉල්ලුම අඩුවීම හේතුවෙන්, මැන මාසවල දී, එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකා රුපියල කැපී පෙනෙන ලෙස අතිප්‍රමාණය විය. සමස්තයක් වශයෙන්, 2023 වසරේ ජූනි මස අවසානය වනවිට ශ්‍රී ලංකා රුපියල එ.ජ. ඩොලරයට සාපේක්ෂව අතිප්‍රමාණය වීමක් වාර්තා කළේය. වසරේ මුල් භාගය තුළ දී, දේශීය විදේශ විනිමය වෙළෙඳපොළෙන් සිදු කළ එ.ජ. ඩොලර් බිලියන 1.7ක පමණ ශුද්ධ මිල දී ගැනීම් හරහා සලකිය යුතු විදේශ විනිමය ප්‍රමාණයක් රැස්කර ගැනීමට මහ බැංකුව සමත් විය.

19 රූප සටහන: විනිමය අනුපාතිකය සහ දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත මහ බැංකුවේ මැදිහත්වීම

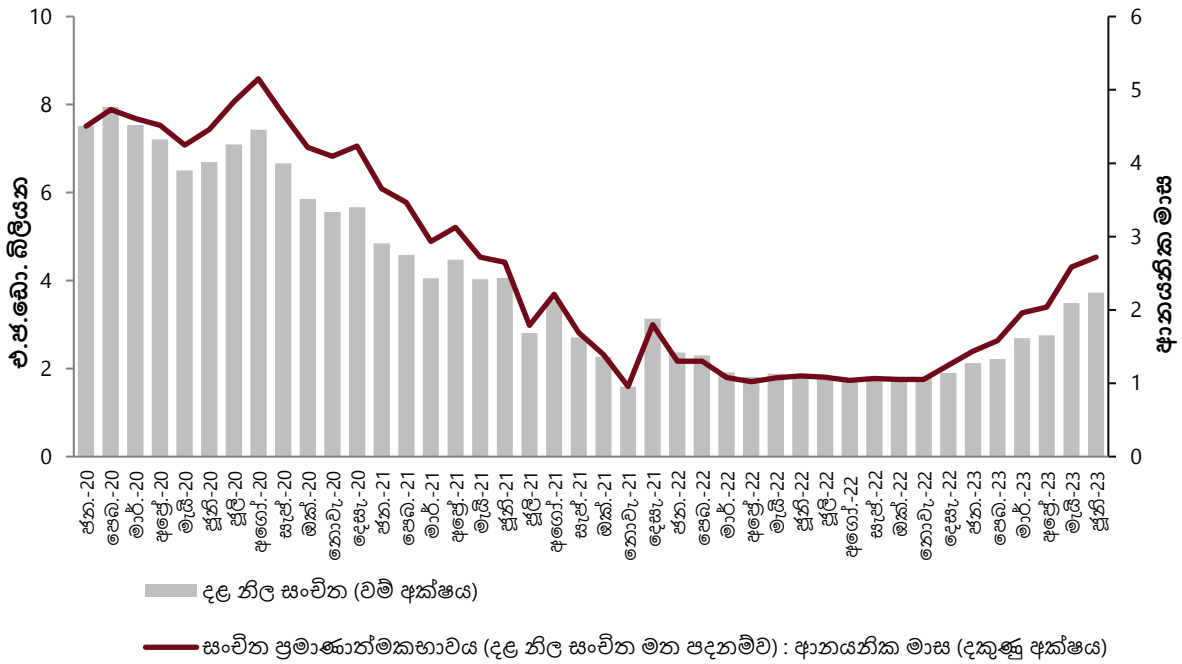
මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

සංචිත වත්කම්

දළ නිල සංචිත,⁵ 2022 වසර අවසානයේ වාර්තා වූ ඊ.පී. ඩොලර් බිලියන 1.9ට සාපේක්ෂව 2023 වසරේ ජූනි මස අවසන් වනවිට ඊ.පී. ඩොලර් බිලියන 3.7ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. 2023 වසරේ ජූනි මස අවසානය වන විට දළ නිල සංචිත මට්ටම සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ යෑමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වූයේ 2023 වසරේ මාර්තු මාසයේ දී ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම් වැඩසටහන යටතේ පළමු වාර්තය ලෙස විදේශ ගැනුම් හිමිකම් මිලියන 254ක් (ආසන්න වශයෙන් ඊ.පී. ඩොලර් මිලියන 341ක් පමණ) ලැබීම, 2023 වසරේ මැයි මාසයේ දී ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවෙන් ඊ.පී. ඩොලර් මිලියන 350ක් ලැබීම සහ ලෝක බැංකුවේ ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන සංගමයෙන් ඊ.පී. ඩොලර් මිලියන 250ක් ලැබීම මෙන්ම, ශුද්ධ පදනම මත විදේශ විනිමය ද්‍රවශීලතාව අවශෝෂණය කර ගනිමින් මහ බැංකුව දේශීය විදේශ විනිමය වෙළඳපොළ වෙත මැදිහත් වීමයි.

⁵ 2023 වසරේ ජූනි මස අවසානයේ සහ 2022 වසර අවසානයේ දළ නිල සංචිත තුළ චීන මහජන බැංකුවෙන් ලද ඊ.පී. ඩොලර් බිලියන 1.4ක වටිනාකමකින් යුතු ජාත්‍යන්තර විදේශ විනිමය හුවමාරු පහසුකම ද ඇතුළත් විය.

20 රූප සටහන: දළ නිල සංචිත සහ සංචිත ප්‍රමාණාත්මකභාවය

මූලය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

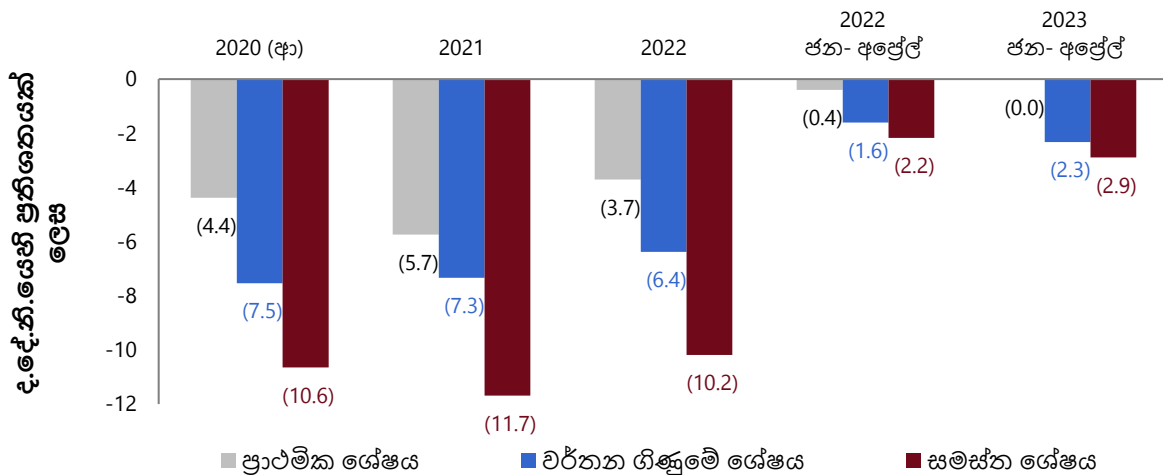
ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකම මගින් සහාය දක්වන වැඩසටහන අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම, ණය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ සාර්ථක ප්‍රගතිය සහ සංචාරක කර්මාන්තයේ අපේක්ෂිත වර්ධනය හිතකර බලපෑමක් ඇති කරනු ඇති අතර, අපනයන සඳහා ගෝලීය ඉල්ලුම අඛණ්ඩව අඩු මට්ටමක පැවතීම, දැඩි ගෝලීය මූල්‍ය තත්ත්වයන් අඛණ්ඩව පැවතීම සහ ආනයන සීමා ක්‍රමයෙන් ලිහිල් කිරීමත් සමඟ ආනයන සඳහා ඇති ඉල්ලුම ඉහළ යාමේ හැකියාව හේතුවෙන් විදේශ අංශයේ ඉදිරි දැක්ම කෙරෙහි අහිතකර බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. ජා.මු. අරමුදලේ විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙහි පළමු සමාලෝචනය සාර්ථකව නිමා කිරීම සහ අනෙකුත් විදේශ මූල්‍ය ආධාර සඳහා අවශ්‍ය කොන්දේසි සපුරාලීම හේතුවෙන් 2023 වසරේ ඉතිරි කාල සීමාව තුළ බහුපාර්ශ්වික නියෝජිතායතනවලින් සැලකිය යුතු විදේශ විනිමය ලැබීම් ප්‍රමාණයක් ගලා ඒම සහතික කෙරෙනු ඇති අතර, එමගින් පවතින විදේශ විනිමය ප්‍රමාණය ඉහළ නැංවේ.

2023 වසර සඳහා ජංගම ගිණුමේ හිඟය 2022 වසරේ දී වාර්තා වූ මට්ටමට බොහෝ දුරට සමාන වනු ඇතැයි පුරෝකථනය කර ඇත. 2023 වසරේ පළමු කාර්තුවේ දී ජංගම ගිණුමේ ශේෂයේ අතිරික්තයක් වාර්තා වුව ද, වෙළඳ භාණ්ඩ ආනයනයේ අපේක්ෂිත වැඩිවීමත් සමඟ වෙළඳ හිඟයේ අපේක්ෂිත පුළුල් වීම හේතුවෙන්, 2023 වසරේ ඉතිරි කාලපරිච්ඡේදය තුළ ජංගම ගිණුමේ හිඟයක් වාර්තා වීමේ හැකියාවක් පවතී. කෙසේ වෙතත්, 2023 වසරේ පළමු කාර්තුවේ ජංගම ගිණුමේ පැවති අතිරික්තය සහ විදේශ සේවා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රේෂණ හා සංචාරක ඉපයීම්වල වර්ධනයන්ගේ හිතකර බලපෑම තුළින් වෙළඳ හිඟය පුළුල් වීම මගින් වන බලපෑම යම් ප්‍රමාණයකට අඩු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

3.5. රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශය⁶

2023 වසරේ ජනවාරි මාසයේ සිට අප්‍රේල් මාසය දක්වා කාලය තුළ දී, නාමික වශයෙන් සහ පුරෝකථනය කළ ද.දේ.නි.ට අනුව, ප්‍රාථමික ශේෂය හැර ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන් පසුගිය වසරේ එම කාලපරිච්ඡේදය හා සැසඳීමේ දී පිරිහීමකට ලක් වී ඇත. ඒ අනුව, 2023 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ අවසන් වන මාස හතර තුළ දී සමස්ත අයවැය හිඟය සහ ජංගම ගිණුමේ හිඟය, පුරෝකථනය කළ ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස, පිළිවෙළින්, සියයට 2.9ක් (රු. බිලියන 824.3ක්) සහ සියයට 2.3ක් (රු. බිලියන 664.9) දක්වා පුළුල් වූ අතර, එයට සාපේක්ෂව පෙර වසරේ එම කාලය තුළ දී මෙම ශේෂයන්, පිළිවෙළින්, සියයට 2.2ක් (රු. බිලියන 524.1ක්) සහ සියයට 1.6ක් (රු. බිලියන 385.9ක්) ලෙස වාර්තා විය. මේ අතර, 2023 වසරේ මාර්තු දක්වා ප්‍රාථමික ශේෂයේ සටහන් වූ සමුච්චිත අතිරික්තය, 2023 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ අවසන් වන මාස හතර සඳහා රුපියල් බිලියන 5.3ක හිඟයක් වාර්තා කරමින් සෘණාත්මක අතට හැරුණි. කෙසේ වෙතත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය ඒකාග්‍රතා ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උත්සාහයන් පිළිබිඹු කරමින්, 2023 වසරේ පළමු මාස හතර තුළ ප්‍රාථමික හිඟය, පෙර වසරේ අනුරූප කාලපරිච්ඡේදය තුළ වාර්තා වූ ප්‍රාථමික හිඟය වන රුපියල් බිලියන 97.3ට සාපේක්ෂව කැපී පෙනෙන ලෙස අඩු විය.

21 රූප සටහන: ප්‍රධාන රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයන් (ද.දේ.නි.යෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස) (අ)

(අ) 2020-2022 වසරවලට අදාළ රාජ්‍ය මූල්‍ය සංඛ්‍යාලේඛන, ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් 2023 මාර්තු 15 දින නිකුත් කරන ලද ද.දේ. නි. ඇස්තමේන්තු (පදනම් වර්ෂය 2015) මත පදනම් වන අතර, 2023 වසරට අදාළ වන අගයයන් මහ බැංකුවේ ද.දේ.නි. පුරෝකථන මත පදනම් වේ.

(ආ) මුදල් අමාත්‍යාංශයට අනුව, 2020 අයවැයෙහි ප්‍රකාශයට පත් කළ පරිදි, 2020 වසරට අදාළ රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයේ සංඛ්‍යාලේඛනවලට ගැළපුම් සිදුකර ඇත.

මූලාශ්‍රය: මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව

2022 වසරේ දෙවන භාගයේ දී සහ 2023 වසරේ මුල් භාගයේ දී හඳුන්වා දුන් ආදායම් වැඩිදියුණු කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග හේතුවෙන් රජයේ ආදායම, 2023 වසරේ ජනවාරි මාසයේ සිට අප්‍රේල් මාසය දක්වා කාලය තුළ දී නාමික වශයෙන් සියයට 30.0ක වාර්ෂික වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල්

⁶ 2023 ජූලි මුදල් ප්‍රතිපත්ති වටය වනවිට රාජ්‍ය මූල්‍ය දත්ත 2023 වසරේ අප්‍රේල් මාසය දක්වා පමණක් ලැබී තිබිණි.

බිලියන 820.1ක් දක්වා වර්ධනය විය. පුද්ගලික ආදායම් බදු ව්‍යුහයේ සංශෝධන, එකතු කළ අගය මත බදු අනුපාතිකය සහ එකතු කළ අගය මත බදු පදනම සංශෝධනය කිරීම, බනිජ් තෙල් නිෂ්පාදන සහ සිගරට් සඳහා නිෂ්පාදන බදු ඉහළ නැංවීම සහ සමාජ ආරක්ෂණ දායකත්ව බද්ද හඳුන්වාදීම මෙන්ම එම කාලය තුළ පැවති ඉහළ උද්ධමනය ආදායම් එකතු කිරීමේ කැපී පෙනෙන වර්ධනයට දායක වී ඇත. කෙසේ වෙතත්, ඇතැම් භාණ්ඩ සඳහා පනවා ඇති ආනයන සීමා කිරීමේ සහ ඒවායේ පිරිවැය ඉහළ යෑම මධ්‍යයේ ආනයනික භාණ්ඩ සඳහා ඇති ඉල්ලුම අඩු වීමේ බලපෑම පිළිබිඹු කරමින්, 2023 වසරේ අප්‍රේල් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස හතර තුළ දී වරාය සහ ගුවන් තොටුපළ සංවර්ධන බද්ද, විශේෂ වෙළඳ භාණ්ඩ බද්ද සහ සෙස් බද්ද වැනි ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳාම සම්බන්ධ බදුවලින් ලැබෙන ආදායම අඩු විය. මේ අතර, ඉහළ දේශීය පොලී ගෙවීම් හේතුවෙන් පුනරාවර්තන වියදම් ඉහළ යාම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු කරගෙන, 2023 අප්‍රේල් මාසයෙන් අවසන් වන මාස හතර තුළ දී රජයේ මුළු වියදම් සහ ශුද්ධ ණය ලබා දීම් සියයට 42.4ක වාර්ෂික වර්ධනයක් වාර්තා කරමින් රුපියල් බිලියන 1,645.6ක් දක්වා ඉහළ ගියේය. මීට අමතරව, සහනාධාර සහ පැවරුම් වියදම් සහ ප්‍රාග්ධන වියදම් වැඩි වීම ද වියදම් වර්ධනයට දායක විය.

2023 අප්‍රේල් මාසයෙන් අවසන් වූ මාස හතර තුළ දී රුපියල් බිලියන 901.8ක ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනයක් සහ රුපියල් බිලියන 77.5ක ශුද්ධ විදේශ ණය ආපසු ගෙවීමක් වාර්තා විය. මෙය, පෙර වසරේ අදාළ කාල සීමාව තුළ වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 651.1ක ශුද්ධ දේශීය මූල්‍යනය සහ රුපියල් බිලියන 127.0ක ශුද්ධ විදේශ ණය ආපසු ගෙවීමට සාපේක්ෂවය. මහ බැංකුව මගින් සිදු කළ මූල්‍යනය ක්‍රමයෙන් අඩු කිරීමත් සමඟ, 2022 වසරේ අනුරූප කාල සීමාව තුළ දී වාර්තා වූ රුපියල් බිලියන 795.3ක මහ බැංකුව මගින් සිදු කළ මූල්‍යනයට සාපේක්ෂව, 2023 ජනවාරි-අප්‍රේල් කාලය තුළ දී මහ බැංකුව වෙත රුපියල් බිලියන 218.2ක ණය ආපසු ගෙවීමක් වාර්තා වී ඇත. මේ අතර, 2022 වසර අවසන් වන විට රුපියල් බිලියන 27,492.0ක් වූ මධ්‍යම රජයේ ණය,⁷⁷ විනිමය අනුපාතිකය අනිප්‍රමාණය වීම හේතුවෙන් 2023 මාර්තු අවසන් වන විට රුපියල් බිලියන 26,927.9 ක් දක්වා අඩුවිය.

ජා.මු.අරමුදලෙහි විස්තීර්ණ ණය පහසුකම යටතේ නියම කර ඇති අභියෝගාත්මක රාජ්‍ය මූල්‍ය සම්බන්ධ ඉලක්ක හේතුවෙන්, ආදායම් රැස් කිරීම වර්ධනය වීම හමුවේ වුව ද, සමස්ත රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වය අවදානම් තත්ත්වයන්ට යටත් විය හැකිය. බදු පරිපාලනය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ඒකාබද්ධ හා කඩිනම් පියවර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මෙමගින් පිළිබිඹු කරයි. කෙසේ වෙතත්, මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය ලිහිල් කිරීම සහ දේශීය ණය ප්‍රශස්තකරණ ක්‍රියාවලිය සම්පූර්ණ කිරීම හමුවේ දේශීය පොලී අනුපාතවල අපේක්ෂිත පහත වැටීම රජයේ පොලී වියදම් බර අඩු කිරීමට හේතු වන අතර, එමගින් ඉදිරි කාලය තුළ දී සමස්ත රාජ්‍ය මූල්‍ය ශේෂයේ හිතකර වර්ධනයක් අපේක්ෂා කෙරේ. තවද, පිරිවැය ආවරණය කෙරෙන මිල යාන්ත්‍රණය ඉදිරිපත් කිරීම මගින් පාඩු ලබන රජය

⁷⁷ ණය ආපසු ගෙවීම තාවකාලිකව අත්හිටුවීමේ අන්තර්ජාලික ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයට අනුව ප්‍රාග්ධනීකරණය කළ යුතු යැයි සැලකෙන, එම තීරණයෙන් බලපෑමට ලක් වූ ණයවල, හිඟ ණය සේවාකරණ ගෙවීම් කිහිපයක් මෙම ණය සංඛ්‍යාලේඛනවලට එකතු කර නොමැති බැවින්, මධ්‍යම රජයේ ණය ඇස්තමේන්තුව තාවකාලික අගයන් වේ

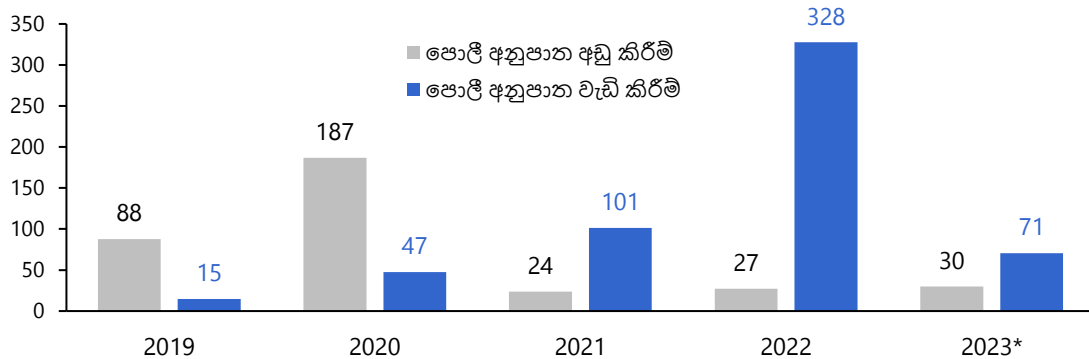
සතු ව්‍යවසායයන් අපේක්ෂිත ලෙස ලාභ ලබන ආයතන ලෙස පරිවර්තනය වීම තුළින් ඉදිරි කාලය තුළ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය මත ඇති පීඩනය ලිහිල් වනු ඇත. නවද, ජා.මු. අරමුදලෙහි විස්තීර්ණ ණය පහසුකමෙන් අපේක්ෂිත දෙවන වාරිකය සහ ඉදිරි මාසවල දී අයවැය මූල්‍යනය සඳහා අනෙකුත් විදේශීය මූලාශ්‍රවලින් ලැබෙන සහාය, 2023 දෙවන භාගයේ දී රාජ්‍ය මූල්‍ය කටයුතු සඳහා පවතින පීඩනය සැලකිය යුතු ලෙස ලිහිල් කරනු ඇත.

3.6. ගෝලීය ප්‍රවණතා

ගෝලීය මුදල් ප්‍රතිපත්ති ස්ථාවරය අඛණ්ඩව දැඩි ස්ථාවරයක පවතින අතර, ගෝලීය බලශක්ති සහ භාණ්ඩ මිල ගණන්වල පහළ යෑමක් දක්නට ලැබුණි

ඉක්මනින් පහළ නොයන උද්ධමනය පාලනය සඳහා පොලී අනුපාතික ඉහළ මට්ටමක පවත්වාගෙන යන බව සංඥා කරමින්, බොහොමයක් ප්‍රධාන මහ බැංකු විසින් මූල්‍ය අංශයේ ගැටලු මධ්‍යයයේ, සිය මුදල් ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව දැඩි ස්ථාවරයක පවත්වාගෙන යයි. උද්ධමනයෙහි යම් පහළ යෑමේ ලක්ෂණ දක්නට ලැබුණ ද, මූලික උද්ධමනයෙහි පවතින අනමන්‍යතාව සැලකිල්ලට ගත්කළ මුදල් ප්‍රතිපත්තිය දැඩි ස්ථාවරයක පවත්වාගෙන යාම සඳහා අවකාශයක් පවතී. කෙසේ වෙතත්, අපේක්ෂිත ලෙස උද්ධමන පීඩන ලිහිල් වීම මෙන්ම, හිතකර වර්ධන අපේක්ෂා හමුවේ ඉදිරි කාලය තුළ දී මුදල් ප්‍රතිපත්තියේ යම් ලිහිල් වීමක් අපේක්ෂා කළ හැකිය.

22 රූප සටහන: ගෝලීය ප්‍රතිපත්ති පොලී අනුපාතික වෙනස්වීම් (ප්‍රතිශතාංක)

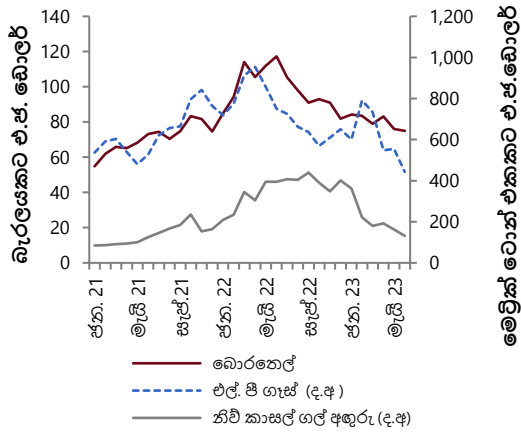
*ජූනි මාසයේ 23 දක්වා

මූලය: <https://www.cbrates.com/>

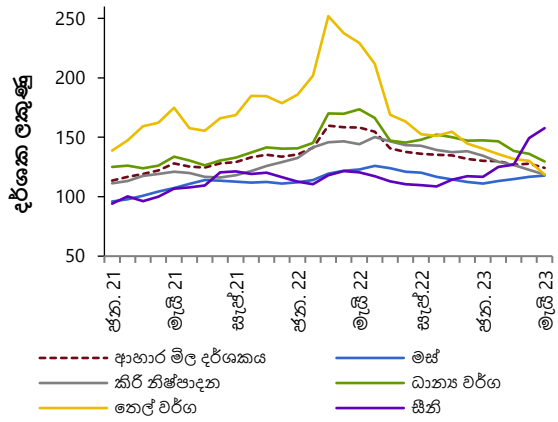
ගෝලීය භාණ්ඩ මිල ගණන් සැලකීමේදී, බලශක්ති මිල ගණන් මෙන්ම ආහාර මිල ගණන් එහි ඉහළම මට්ටම්වල සිට පහළ යෑමක් පෙන්නුම් කරයි. එම ගෝලීය භාණ්ඩ මිල ගණන්වල පහළ යෑමේ බලපෑම දේශීය මිල ගණන් වෙත සම්ප්‍රේෂණය වීම දේශීය උද්ධමනය තව දුරටත් මන්දගාමී වීමට දායක වී ඇත.

23 රූප සටහන: ගෝලීය වෙළෙඳ භාණ්ඩ මිල

ගෝලීය බලශක්ති මිල ගණන්වල මාසික සාමාන්‍යයෙහි විචලනයන්

ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ ආහාර මිල දර්ශකයේ විචලනයන්

මූලාශ්‍රය: රොයිටර්ස්, බ්ලූම්බර්ග් තොරතුරු සේවය, සෞදී ඇරමිකො

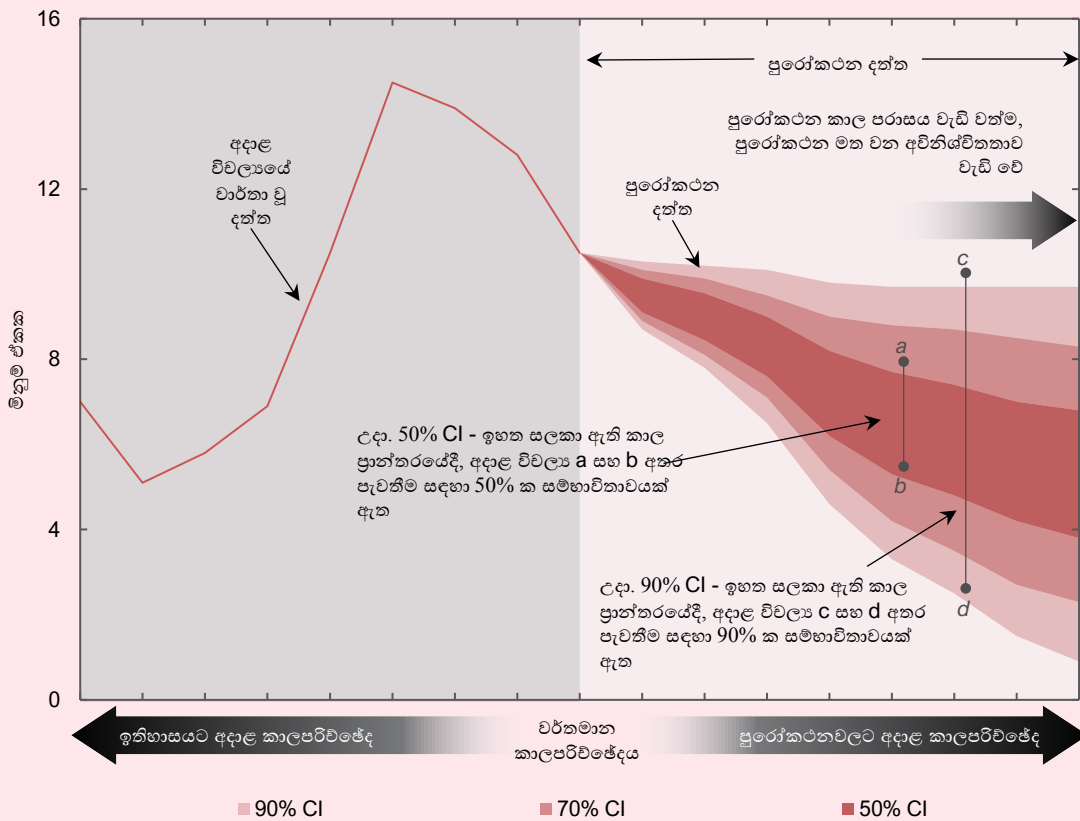
මූලාශ්‍රය: ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය

තාක්ෂණික පරිශීෂ්ඨය

තාක්ෂණික පරිශීෂ්ඨය (අ): ව්‍යාප්ති සටහන් (Fan Charts) කියවා තේරුම් ගන්නා ආකාරය

- දී ඇති විචල්‍යයක් සඳහා ව්‍යාප්ති සටහනක් මගින් එම විචල්‍යයේ වාර්තා වූ අගයන් මෙන්ම අනාගතයේදී පුරෝකථන අගයන්වල විය හැකි පරාස අදිනු ලබයි.
- පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂිත අගයන්ගේ මෙම පරාසයන් හරහා, දී ඇති විචල්‍යයක පුරෝකථනයක් වටා ඇති අවිනිශ්චිතතාව මෙවැනි ව්‍යාප්ති සටහනක් මගින් නිරූපණය කරයි.
- මහ බැංකුව විසින් උද්ධමනය සහ ද. දේ.නි.යේ වර්ධනය ඇතුළු සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන අර්ධ ව්‍යුහාත්මක සාර්ව ආර්ථික ආකෘතියක් (semi-structural macroeconomic model) භාවිතයෙන් කාර්තුමය පදනමින් සිදු කරනු ලබයි.
- මෙම පුරෝකථන සාමාන්‍යයෙන් දළ දේශීය නිෂ්පාදනයේ දත්ත නිකුත් කිරීමත් සමඟ කාර්තුමය පදනමින් යාවත්කාලීන කෙරේ.
- වඩා හොඳ අවබෝධයක් ලබා දීම සඳහා ව්‍යාප්ති සටහන් මගින් මෙම සාර්ව ආර්ථික පුරෝකථන ප්‍රස්ථාරකව නිරූපණය කරයි.
- පුරෝකථනයන් සිදු කිරීම සඳහා දත්ත, ප්‍රධාන ගෝලීය දර්ශකවල පුරෝකථන, තෝරාගත් විචල්‍යවල කෙටි කාලීන පුරෝකථන සහ විනිශ්චයයන් (judgements) භාවිතා කරනු ලැබේ.
- ඒ අනුව, පුරෝකථනයන් ස්වභාවයෙන්ම අවිනිශ්චිත වන අතර, එම අවිනිශ්චිතතාවන් විග්‍රම්භ ප්‍රාන්තර මගින් නිරූපණය කෙරේ. එවැනි පුරෝකථන විවිධ අරමුණු සඳහා භාවිතා කිරීමේ දී මෙම අවිනිශ්චිතතාවය පිළිබඳ සලකා බැලිය යුතු වේ.
- විචල්‍යයේ සැබෑ අගය යම් සම්භාවිතාවකින් අයත් විය හැකි වන කලාපය ලෙස විග්‍රම්භ ප්‍රාන්තර නිරූපණය කෙරේ. නිදසුනක් ලෙස, අවස්ථා 100ක් සැලකූ විට ඉන් අවස්ථා 50 කදී විචල්‍යයේ සැබෑ අගය 50% විග්‍රම්භ ප්‍රාන්තරය තුළ අන්තර්ගත විය හැකිය.

24 රූප සටහන: ව්‍යාප්ති සටහනක ප්‍රධාන සංරචක (යම්කිසි විචල්‍යයක් සඳහා)

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු කාර්යමණ්ඩල පුරෝකථන

